

การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T
สำหรับนักศึกษาครูสังคมศึกษา

สุดาพร ปัญญาพฤษ

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ธันวาคม 2567

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการทำวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)

การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T
สำหรับนักศึกษาครูสังคมศึกษา

สุดาพร ปัญญาพฤษ

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ธันวาคม 2567

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการทำวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)

บทคัดย่อ

ชื่องานวิจัย : การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T
สำหรับนักศึกษาครูสังคมศึกษา

ชื่อผู้ศึกษา : นางสาวสุตาพร ปัญญาพฤกษ์

ปีการศึกษา : 2567

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาครู จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T มีประชากร คือ นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ชั้นปีที่ 3 ที่ศึกษาใน SOE 3901 การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 48 คน 2 หมู่เรียน มีกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ชั้นปีที่ 2 หมู่เรียน AA จำนวน 26 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากที่ใช้หมู่เรียนเป็นหน่วยการสุ่ม มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) โครงการสอน รายวิชา SOE 3901 การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T 2) แบบประเมินทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม 3) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ผลการวิจัย พบว่า

1. นักศึกษาครูสังคมศึกษามีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, $SD=0.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถในการวิเคราะห์บริบท อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, $SD=0.21$) ด้านความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, $SD=0.28$) ด้านความสามารถในการริเริ่มสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, $SD=0.24$) ด้านความสามารถในการสะท้อนคิด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, $SD=0.26$) และด้านความสามารถในการประเมินความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, $SD=0.31$)

2. นักศึกษาครูสังคมศึกษามีความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $SD=0.28$) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาวางแผนอย่างเป็นระบบ เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, $SD = 0.43$) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, $SD = 0.47$) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในการเรียนรู้ เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.49$)

Abstract

Research Title : The Development of Innovative Thinking Skills based on C-C-T
Learning Management Model for Social Studies Student Teachers
Author : Ms. Sudapon Panyaprouks
Academic Year : 2024

This research aimed to 1) study the innovative thinking skills of student teachers based on the C-C-T learning management model, and 2) study the opinions of student teachers towards the C-C-T learning management model. The population is 48 third-year students majoring in Social Studies who studied in 2 sections of the SOE 3901 Social Studies Curriculum Development course in the first semester of the academic year 2024. The sample group of 6 students in section AA was selected by simple sampling. The research instruments were 1) A course syllabus of SOE 3901 Social Studies Curriculum Development course using C-C-T learning management model. 2) An innovation thinking skills evaluation form, and 3) A questionnaire on the opinions of student teachers towards the C-C-T learning management model. The data were analyzed using mean ($\bar{X}$) and standard deviation (SD). The findings were as follows;

1. Social Studies student teachers had innovative thinking skills at a high level ($\bar{X}$ = 4.45, SD=0.13). When considered in each aspect, the context analysis ability was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.62, SD=0.21), the collaboration with others was at the high level ($\bar{X}$ = 4.43, SD=0.28), the creativity ability was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.58, SD=0.24). The reflection was high ($\bar{X}$ = 4.31, SD=0.26), and the achievement evaluation was high ($\bar{X}$ = 4.32, SD=0.31).

2. Social Studies student teachers' opinions towards C-C-T learning management model appeared at the highest level ($\bar{X}$ = 4.57, SD=0.28). The highest mean was the learning activity could support the students for the systematical planning at the highest level ($\bar{X}$ = 4.77, SD= 0.43), Most of them highly agreed that the learning activity could

enhance students' creativity ($\bar{X} = 4.69$, $SD=0.47$), and most of them highly agreed that the learning activity could enhance students' participation and expression in learning ($\bar{X} = 4.65$, $SD= 0.49$).

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยในชั้นเรียนฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่ได้ให้ทุนสนับสนุนในการทำวิจัย ทั้งนี้ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุน และช่วยแก้ไขงานวิจัยในชั้นเรียนฉบับนี้ ขอขอบคุณคณะกรรมการที่สนับสนุนในการทำวิจัยในชั้นเรียน ตลอดจนนักศึกษาที่ได้ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยในครั้งนี้

สุดาพร ปัญญาพฤกษ์

ธันวาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	i
Abstract	iii
กิตติกรรมประกาศ	v
สารบัญ	vi
สารบัญตาราง	ix
สารบัญภาพ	x
 บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
โจทย์วิจัย	3
คำถามการวิจัย	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ของการวิจัย	6
 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม	7
แนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	22
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	23
การเก็บรวบรวมข้อมูล	27
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	27
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 ผลวิเคราะห์เกี่ยวกับทักษะการคิด	29
เชิงนวัตกรรมของนักศึกษาครู จากการใช้	
รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T	
ตอนที่ 2 ผลวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็น	32
ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T	
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	35
อภิปรายผลการวิจัย	36
ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้	38
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	38

	หน้า
บรรณานุกรม	39
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการหาคุณภาพเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย	42
ภาคผนวก ข เอกสารรับรองการยกเว้นพิจารณา จริยธรรมโครงการวิจัย	43
ภาคผนวก ค มคอ. 3 รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification)	44
ภาคผนวก ง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T	52
ภาคผนวก จ แบบประเมินทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม	66
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ C-C-T	69
ภาคผนวก ช หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย	71
ภาคผนวก ซ มคอ. 5 การรายงานผลการดำเนินการ ของรายวิชา	73
ประวัติผู้วิจัย	85

สารบัญตาราง

ตาราง ที่		หน้า
1	สรุปองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม	10
2	แสดงผลทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาครูสังคมศึกษา	29
3	แสดงผลความคิดเห็นของนักศึกษาครูสังคมศึกษา	32
	ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T	

สารบัญภาพ

ภาพ ที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย	5
2	เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	16
3	ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T	20
4	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T	21
5	แผนภาพดำเนินการวิจัย	28

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ด้วยโลกที่มีก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของทางด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้นำสู่การพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นพลวัต ทั้งนี้ในด้านการศึกษาก็จำเป็นต้องมีบุคลากรที่รู้เท่าทันและประยุกต์ใช้ความรู้ จนไปสู่การพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ จะทำให้ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน โดยเฉพาะผู้ที่เตรียมตัวจะเป็นครูในอนาคต ควรได้รับการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้อง คือ “ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม” ซึ่งถือเป็นทักษะที่สำคัญที่ผู้จะไปเป็นครูในอนาคตควรได้รับการส่งเสริม ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม เป็นความสามารถในการคิดหาสิ่งใหม่ที่ดีกว่าเดิม หรือสามารถตอบสนองความต้องการได้ดีกว่าเดิม อาจเป็นต้นกำเนิดหรือความคิดที่ยังไม่เคยมีมาก่อนหรือเคยทำมาแล้วในอดีต แต่ได้รับการรื้อฟื้น/พัฒนามาใหม่ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาความเจริญแก่สังคม โดยจะมีการศึกษาค้นคว้าทดลอง บูรณาการผสมผสานเรียบเรียงจัดระบบ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2562:1 ; จิตติมา วรรณศรี, 2563: 76; ปิยะพันธุ์ ชันไร, 2565: 25) ทั้งนี้ในหน่วยงานสถาบันการศึกษาที่ได้ผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูได้ให้ความสำคัญกับทักษะนี้ นอกเหนือจากการให้ความรู้เนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียว ในฐานะที่เป็นผู้วิจัยที่เป็นส่วนหนึ่งที่ได้รับผิดชอบในการสอนนักศึกษาครู จึงเห็นว่าควรพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยเฉพาะนวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งจะให้นักศึกษาครูได้นำไปใช้ในชีวิตและวิชาชีพครูต่อไป และยังเป็นการท้าทายความสามารถของผู้สอนที่เหนือกว่าการถ่ายทอดความรู้ คือ การชี้แนะการคิดเชิงนวัตกรรมให้กับนักศึกษา (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2562: 5) โดยเฉพาะนักศึกษาครูในอนาคต ที่จะได้ประกอบวิชาชีพครูต่อไป โดยมีบทบาทในการพัฒนาเยาวชนให้มีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ตามที่ ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ (2562) ได้กล่าวว่าผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบ่มเพาะและพัฒนาเยาวชนไทยให้เกิดการคิดเชิงนวัตกรรมได้นั้นก็คือครู และด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ได้มีวิสัยทัศน์ในการเป็นสถาบันแห่งการ บูรณาการองค์ความรู้ สร้างนวัตกรรม ถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน อัตลักษณ์ของบัณฑิต คือเป็นนวัตกรรมมืออาชีพ ปรับตัว ต่อการเปลี่ยนแปลง และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งมีพันธกิจที่สำคัญคือ การผลิตบัณฑิตเป็นนวัตกรรม เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง และตอบสนองต่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่สากลอย่างยั่งยืน (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2566: 3) คณะครูศาสตร์ที่มีบทบาทในการพัฒนานักศึกษาครู จึงควรมีการเตรียมตัวเข้าสู่วิชาชีพครู โดยการพัฒนานักศึกษาครูให้มีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมเป็นอย่างยิ่ง

ทั้งนี้เมื่อนักศึกษาครูเป็นผู้ที่มีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมนั้นก็จะสามารถสร้างแนวคิดใหม่หรือเปลี่ยนแปลงแนวคิดเดิมได้อย่างสร้างสรรค์ มีการพัฒนาสร้างสิ่งใหม่ สามารถวิเคราะห์และประเมินเพื่อพัฒนาสิ่งที่อยู่เดิม มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนนำสิ่งที่ได้สร้างสรรค์นั้นนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง จากการศึกษาจาก ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ (2562), ปิยะพันธุ์ ชันไร

(2565), Miller A. and Dess G.G. (1996) และ Horth & Buchner (2014) เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมเพื่อนำสู่การพัฒนา นักศึกษาครู สามารถสรุปองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์บริบท ความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น ความสามารถในการริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถในการสะท้อนคิด และความสามารถในการประเมินความสำเร็จ

ในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมนั้น สามารถพัฒนาได้หลายแนวทาง เช่น การสร้างนวัตกรรมใหม่โดยการคิดนอกกรอบ พร้อมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะต่อการคิดสร้างสรรค์ เทคนิควิธีการตั้งคำถามตามวิธีการ PBL และ 5W, 1H เพื่อก่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์ค้นหาคำตอบ พัฒนา ผลงานตลอดเวลาด้วยวิธีการทดลอง ทำซ้ำ เน้นวิธีการคิด จากจุดเล็กไปหาจุดใหญ่เพื่อให้เห็นภาพรวม และการจัดกิจกรรมพัฒนาองค์การภายในองค์กรและการแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนร่วมงาน (กามนิต ใบภักดี, 2563) ในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้จากการเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด รวมถึงการมีบริบทแวดล้อมที่เอื้อต่อการคิดเป็นพื้นฐาน แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ถือเป็นแนวคิดหนึ่งซึ่งช่วยในการพัฒนาทักษะคิดเชิงนวัตกรรมได้ ทฤษฎีการสร้างความรู้เป็นแนวคิดที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ในศตวรรษที่ 21 ที่ได้พัฒนามโนทัศน์ความสามารถในการคิดต่าง ๆ ทั้งการคิดวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเป็นแนวคิดที่สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ดังนั้น การนำทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดเชิงนวัตกรรมได้เป็นอย่างดีเช่นเดียวกัน และในบริบทที่ควรเอื้อในการพัฒนาทักษะคิดเชิงนวัตกรรม การใช้แนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching) นั้นเป็นแนวคิดในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมได้ เนื่องจากการโค้ชถือเป็น ซึ่งถือกลไกในการเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียนเป็นการคิดขั้นสูง (Higher – order thinking) โดยผู้สอนจะต้องสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน (Inspiring your learners) ทำให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ และอยากปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2557) ดังนั้นการโค้ชเพื่อการรู้คิดนั้นสามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ซึ่งถือว่าเป็นการคิดขั้นสูงได้เช่นเดียว และด้วยการเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีการใช้เทคโนโลยีมาเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิต แนวคิดการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (Technology for Learning) ก็เป็นแนวคิดที่เอื้อกับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม เพราะเป็นการให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ร่วมกับการเรียนรู้จากเทคโนโลยี (Garrison, 2015) ซึ่งการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นได้ในรูปแบบของระบบ เครื่องมือ สื่อ หรือวิธีการ ทั้งนี้ทำให้ผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์กับเทคโนโลยีเหล่านั้นแล้วทำให้เกิดการเรียนรู้ เกิดองค์ความรู้ แนวคิดใหม่ ๆ อันนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) แนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching) และแนวคิดการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (Technology for Learning) หรือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T สำหรับนักศึกษาครู เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนานักศึกษาครูให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสม

โจทย์การวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) แนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching) และแนวคิดการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (Technology for Learning) สำหรับนักศึกษาครูสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เป็นอย่างไร สามารถนำไปพัฒนานักศึกษาครูแล้วเกิดผลอย่างไรบ้าง

คำถามการวิจัย

- 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T สามารถพัฒนานักศึกษาครูมีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม อย่างไร
- 2) นักศึกษาครูมีความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T อย่างไร

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- 1) ศึกษาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาครู จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T
- 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T สำหรับนักศึกษาครูสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

ขอบเขตกลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย คณะครุศาสตร์ ที่ศึกษาในรายวิชา SOE 3901 การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 หมู่เรียน รวม 48 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) แนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching) และแนวคิดการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (Technology for Learning)

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) แนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching) และแนวคิดการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (Technology for Learning)

ตัวแปรตาม

1. ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

- 1) ความสามารถในการวิเคราะห์บริบท
- 2) ความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น
- 3) ความสามารถในการริเริ่มสร้างสรรค์
- 4) ความสามารถในการสะท้อนคิด
- 5) ความสามารถในการประเมินความสำเร็จ

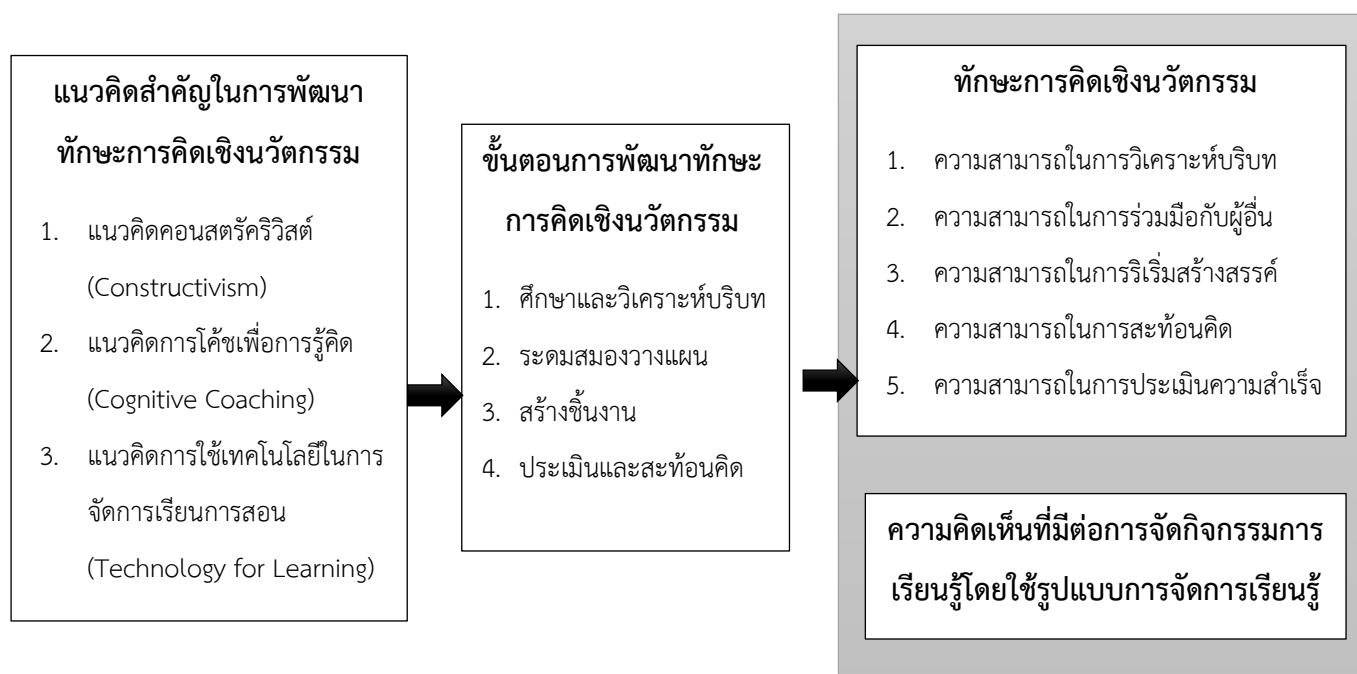
2. ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียน ระยะเวลา 1 ปี ในปีการศึกษา 2567

กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

จากการศึกษาจาก ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ (2562), ปิยะพันธุ์ ชันไร (2565), Miller A. and Dess G.G. (1996) และ Horth & Buchner (2014) เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมเพื่อนำสู่การพัฒนา นักศึกษาครู สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์บริบท ความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น ความสามารถในการริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถในการสะท้อนคิด และความสามารถในการประเมินความสำเร็จ ซึ่งในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมได้ใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) แนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching) และแนวคิดการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (Technology for Learning) โดยมีขั้นตอน คือ 1. ศึกษาและวิเคราะห์บริบท 2. ระดมสมองวางแผน 3. สร้างชิ้นงาน 4. ประเมินและสะท้อนคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการแนวคิดในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม 3 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) แนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching) และแนวคิดการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (Technology for Learning) โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ศึกษาและวิเคราะห์บริบท 2. ระดมสมองวางแผน 3. สร้างชิ้นงาน 4. ประเมินและสะท้อนคิด

ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม หมายถึง ความสามารถในการคิดหาสิ่งใหม่ที่ดีกว่าเดิม หรือสามารถตอบสนองความต้องการได้ดีกว่าเดิม โดยมีองค์ประกอบ คือ ความสามารถในการวิเคราะห์บริบท ความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น ความสามารถในการริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถในการสะท้อนคิด และความสามารถในการประเมินความสำเร็จ

นักศึกษาครูสังคมศึกษา หมายถึง นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม สำหรับนักศึกษาครู
2. ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม
3. นักศึกษาครูได้พัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม
2. แนวคิดการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม เป็นความสามารถในการคิดหาสิ่งใหม่ที่ดีกว่าเดิม หรือสามารถตอบสนองความต้องการได้ดีกว่าเดิม อาจเป็นต้นกำเนิดหรือความคิดที่ยังไม่เคยมีมาก่อนหรือเคยทำมาแล้วในอดีต แต่ได้รับการรื้อฟื้น/พัฒนาขึ้นมาใหม่ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาความเจริญแก่สังคม โดยจะมีการศึกษาค้นคว้าทดลอง บูรณาการผสมผสาน เรียบเรียงจัดระบบ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2562:1 ; จิตมาวรรณศรี. 2563: 76; ปิยะพันธุ์ ชื่นไร่, 2565: 25)

องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

ฮอร์ท และบัคเนอร์ (Horth and Buchner, 2009) ได้กล่าวถึงทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมออกเป็น 6 ทักษะ ดังนี้

1. การใส่ใจ (Paying Attention) เป็นความสามารถในการรับรู้รายละเอียดอย่างถี่ถ้วน ในการติดตามสถานการณ์ต่าง ๆ จนสังเกตเห็นความเป็นไป และสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถี่ถ้วน ด้วยสายตาที่แหลมคม โดยจะพิจารณาในมุมมองที่แตกต่างและใช้ข้อมูลอย่างหลากหลาย จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อทำให้มองเห็นมุมมองใหม่ ๆ
2. การเชื่อมโยงสู่ชีวิตจริง (Personalizing) เป็นการให้ความสำคัญกับคุณค่าและการทำความเข้าใจในประสบการณ์ของแต่ละบุคคล โดยจำแนกลักษณะส่วนบุคคลเป็นประสบการณ์ ท าให้เกิดมุมมองและความท้าทายใหม่ ๆ แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตการทำงาน ซึ่งความรู้ที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับบุคคลเหล่านี้จะนำไปสู่แนวความคิดใหม่ ๆ ในการขับเคลื่อนนวัตกรรมของหน่วยงาน
3. การถ่ายทอดจินตนาการ (Imaging) เป็นความสามารถในการคิดเป็นภาพหรือการคิดให้เป็นรูปธรรม โดยการแสดงข้อมูลด้วยภาพ หรือเรื่องราว อธิบายถึงสถานการณ์ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดนวัตกรรมได้
4. การเล่นอย่างจริงจัง (Serious Play) ในการพัฒนานวัตกรรมต้องการแนวคิดแปลกใหม่ สนุกสนาน และสร้างด้วยความสนุกสนาน แต่จริงจัง ผสมผสาน การทดลอง ความตลกคคะนอง และทำงานให้เหมือนเล่น แต่ผลที่ได้เป็นประโยชน์ที่จริงจัง

5. การร่วมมือกันในการสืบเสาะ (Collaborative Inquiry) นวัตกรรมส่วนมากและไม่มีอคติความร่วมมือกันในการสืบเสาะเป็นกระบวนการที่ดีที่จะไปสู่การเกิดนวัตกรรม

6. การปั้นแต่ง (Crafting) เป็นความสามารถในการหลอมรวมความคิดที่ขัดแย้งกันในขณะที่ปฏิบัติการเพื่อหลอมให้เกิดนวัตกรรม เป็นการคิดและการพิจารณาโดยภาพรวม รวมถึงการคิดแย้งเพื่อที่จะเปิดโอกาสให้กับทางเลือกอื่น การปั้นแต่งเป็นการสังเคราะห์การบูรณาการ การพิจารณาความเป็นไปได้อย่างมีเหตุผล

Australian National Training Authority (ANTA) (2001) ได้เสนอทักษะการคิดนวัตกรรมผ่านการปฏิบัติหรือจากการทำงานโดยทักษะนวัตกรรม ประกอบด้วย 6 ความสามารถ ดังนี้

1. ตีความบริบท (Interpret) หมายถึง ความสามารถของผู้เข้าอบรมได้ศึกษาปัญหา หรือความต้องการ หรือโอกาสในการพัฒนานวัตกรรมจากบริบทสถานที่ ที่จะนำนวัตกรรมไปทดลอง
2. สร้างแนวคิด (Generate) หมายถึง ความสามารถของผู้เข้าอบรมที่ร่วมกันคิดหา วิธีการพัฒนานวัตกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้กระบวนการความร่วมมือที่หลากหลาย
3. ร่วมมือกับผู้อื่น (Collaborate) คือ การที่ผู้เข้าอบรม ร่วมมือกับสมาชิกในกลุ่มสร้าง หรือประดิษฐ์นวัตกรรมให้สำเร็จตามร่างที่กำหนดไว้
4. สะท้อนแนวคิด (Reflect) หมายถึง การที่ผู้เข้าอบรมสะท้อนนวัตกรรมของกลุ่มอื่น และรับฟังการสะท้อนนวัตกรรมของกลุ่มตนเองจากบุคคลอื่น แล้วนำการสะท้อนปรับปรุงพัฒนา นวัตกรรมให้ดียิ่งขึ้น
5. นำเสนอแนวคิด (Represent) หมายถึง การที่ผู้เข้าอบรมนำนวัตกรรมไปใช้กับผู้ใช้ ที่เหมาะสม
6. ประเมินความสำเร็จ (Evaluate) หมายถึง การที่ผู้เข้าอบรมประเมินความสำเร็จ หรือไม่สำเร็จของนวัตกรรม

นวัตกรรมจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลได้ใช้การคิดเชิงนวัตกรรม (Innovation Thinking) หมายถึง กระบวนการแก้ปัญหา โดยการศึกษาค้นคว้าทดลอง การบูรณาการผสมผสานและเรียบเรียงจัดระบบความคิด และวิธีการใหม่ ซึ่ง Weiss and Legrand (2011) เสนอว่า การสร้างนวัตกรรมเริ่มต้นเมื่อบุคลากรหรือทีมงานได้ใช้กระบวนการคิดเชิงนวัตกรรม เพื่อคิดสร้างวิธีการใหม่หรือสิ่งใหม่เพื่อแก้ปัญหาขององค์กร โดยเสนอกระบวนการคิดเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดกรอบความคิด ขั้นตอนแรกเป็นการกำหนดประเด็นปัญหา และคำอธิบายเพื่อสร้างโอกาสให้ทีมงานดำเนินการพิจารณาค้นคว้าคำตอบ โดยในเบื้องต้นทีมงานทุกคนจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับองค์กร

หน่วยงานของตนในประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของการทำงาน ปัญหาเกิดขึ้นคืออะไร ขอบเขตและเงื่อนไขในการแก้ปัญหาเป็นอย่างไร ใครบ้างเกี่ยวข้องและใครจะเป็นผู้ตัดสินใจ รวมทั้งแนวทางที่จะแก้ปัญหามีประสิทธิผลควรเป็นอย่างไร และจะใช้วิธีการวัดความสำเร็จอย่างไร

2. วิเคราะห์ปัญหา เป็นการทำความเข้าใจปัญหาและวิเคราะห์สาเหตุหรือรากเหง้าของปัญหา โดยแยกแยะสาเหตุให้เป็นประเด็นย่อย เพื่อให้เกิดความชัดเจน และนำไปสู่การจัดการกับสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาที่จะต้องแก้ไข โดยส่วนใหญ่มักเป็นการตั้งคำถามและคิดหาคำตอบ เก็บรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงเพื่อนำมาพิจารณาทำความเข้าใจสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาอย่างเป็นเหตุเป็นผล รวมทั้งการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นระหว่างดำเนินการแก้ปัญหา

3. เสนอความคิดใหม่ เป็นขั้นตอนที่ทำให้ทีมงานได้คิดและเสนอความคิดใหม่ๆ ที่หลากหลายมุมมอง เพื่อให้เป็นแนวคิดที่เป็นไปได้ในการแก้ปัญหา มีความสอดคล้องกับประเด็นปัญหาและสถานการณ์ที่เป็นอยู่ โดยสมาชิกในทีมงานจะนำเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ เพื่อให้ทีมงานทั้งหมดได้ช่วยกันพิจารณาและตัดสินใจเลือกแนวคิดหรือวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาและสามารถปฏิบัติได้จริง

4. วางแผนดำเนินงาน เป็นขั้นตอนสุดท้ายโดยนำแนวคิดไปสู่การปฏิบัติจริง เป็นการวางแผนปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ดีที่สุดที่ได้ตัดสินใจเลือกในขั้นตอนที่ผ่านมา ผู้บริหารจะต้องคิดพิจารณาวางแผนอย่างละเอียดรอบคอบ รวมทั้งวิเคราะห์ความเสี่ยง ปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้แผนดำเนินงานนี้นำไปปฏิบัติได้จริง และแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ

Miller A. and Dess G.G., (1996) ได้กล่าวว่าการคิดเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย 4 ประการ ดังนี้

1. การดัดแปลง (Modifying) การดัดแปลงตั้งอยู่บนการใช้ข้อเท็จจริงเป็นในการแสวงหา แนวทางใหม่ ซึ่งเป็นการสร้างและพัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วให้เป็นกลายเป็นสิ่งใหม่ที่ดีกว่าเดิม

2. การสำรวจ (Exploring) การสำรวจตั้งอยู่บนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจ อย่างถ่องแท้ ในการค้นหาวิธีการที่จะเชื่อมโยงสิ่งใหม่ ๆ และสรุปผลที่ได้

3. การมีวิสัยทัศน์ (Visioning) การมองการณ์ไกลเป็นการอาศัยความเข้าใจอย่างในการ ค้นหาแนวทางในการปฏิบัติใหม่ๆ เพื่อที่จะได้วางแผนเป้าหมายระยะยาวในอนาคตที่ยังมาไม่ถึง

4. การทดลอง (Experimenting) การทดลองเป็นการใช้ข้อเท็จจริงที่มีอยู่เพื่อค้นคว้าหา แนวทางที่จะทำให้เห็นถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญ

สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ (2562)	ปิยะพันธุ์ ชันไรว (2565)	Miller A. and Dess G.G., (1996)	Horth & Buchner (2014)
1. สามารถตีความบริบท (Interpret)	1. ทักษะด้านการ คิดสร้างสรรค์	1. การดัดแปลง (Modifying)	1. การใส่ใจ (Paying Attention)
2. สามารถสร้างแนวคิด (Generate)	2. ทักษะด้านการ คิดอย่างมีเหตุผล	2. การสำรวจ (Exploring)	2. การเชื่อมโยงสู่ชีวิตจริง (Personalizing)
3. สามารถร่วมมือกับผู้อื่น (Collaborate)	3. ทักษะด้านการ คิดเชิงระบบ	3. การมีวิสัยทัศน์ (Visioning)	3. การถ่ายทอด จินตนาการ (Imaging)
4. สามารถสะท้อนแนวคิด (Reflect)	4. ทักษะด้านการ คิดสู่ความสำเร็จ	4. การทดลอง (Experimenting)	4. การเล่นอย่างจริงจัง (Serious Play)
5. สามารถนำเสนอ แนวคิด (Represent)			5. การร่วมมือกันในการ สืบเสาะ (Collaborative Inquiry)
6. สามารถประเมิน ความสำเร็จ (Evaluate)			6. การปั้นแต่ง (Crafting)

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ทำการสังเคราะห์ ได้องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม เพื่อนำสู่
การพัฒนานักศึกษาครู ดังนี้

1. ความสามารถในการวิเคราะห์บริบท
2. ความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น
3. ความสามารถในการริเริ่มสร้างสรรค์
4. ความสามารถในการสะท้อนคิด
5. ความสามารถในการประเมินความสำเร็จ

แนวคิดการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

ในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมสามารถพัฒนาได้หลายรูปแบบ ดังเช่น

Harris B. M. (1985) ได้เสนอวิธีการพัฒนาทักษะความคิดเชิงนวัตกรรมของครูด้วย กระบวนการนิเทศ
โดยแบ่งรูปแบบการนิเทศออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การนิเทศที่เน้นให้คำแนะนำ (Tractive Supervision) เป็นการนิเทศที่ผู้นิเทศเป็นผู้ให้ ข้อเสนอแนะ
เช่นการ ปฐมนิเทศ การจัดการฝึกอบรม การนิเทศที่เน้นการให้คำแนะนำ

2. การนิเทศที่เน้นให้เกิดการไหวตัว (Dynamic Supervision) เป็นการนิเทศที่ผู้นิเทศ กระตุ้นเร่งเร้า ส่งเสริมให้ครูเกิดความคิด และนำความคิดนั้นไปสู่การปฏิบัติ การนิเทศลักษณะนี้ พุ่งเล็งไปที่ตัวครู เพื่อให้ครู ได้ใช้ความรู้ สติปัญญา และประสบการณ์มาใช้ในการปรับปรุงการสอน

ทั้งนี้ ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ (2562) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะการคิดเชิง นวัตกรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะการคิดเชิง นวัตกรรม ของนักศึกษาวิชาชีพครู ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นศึกษาบริบท ขั้นนี้เป็นการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มแบบคละความสามารถ โดยให้นักศึกษา วิชาชีพครูได้ร่วมมือกันศึกษาปัญหาหรือความต้องการในการพัฒนานวัตกรรม ข้อมูลจากประสบการณ์ของ ตนเองที่เคยปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ข้อมูลจากการสืบค้นในอินเทอร์เน็ตเพิ่มเติม และข้อมูลในแหล่งอื่น ๆ จากนั้นนักศึกษาวิชาชีพครูระบุเนื้อหาสาระ วิชา ที่ต้องการพัฒนานวัตกรรม

ขั้นที่ 2 ขั้นระดมความคิด ขั้นนี้เป็นการจัดกิจกรรมนักศึกษาวิชาชีพครูทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มให้ภาระ งานสำเร็จ โดยใช้กระบวนการทางความคิดหาวิธีการหรือนวัตกรรมให้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ขณะ เรียนรู้ผู้สอนจะใช้คำถามนำการเรียนรู้ แล้วให้นักศึกษาวิชาชีพครูระดมความคิดร่วมกันในการคิดหาวิธี แก้ปัญหาที่แปลกใหม่ และหลากหลาย ซึ่งสามารถใช้โปรแกรมอินเทอร์เน็ตทางช่วยสืบค้น จากนั้นร่วมกัน วิเคราะห์วิจารณ์แนวคิดที่เสนอ แล้วเลือกหรือหลอมรวมแนวคิดที่เหมาะสมที่สุด โดยใช้ประสบการณ์เป็นฐาน ในการพิจารณา

ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างนวัตกรรม ขั้นนี้เป็นการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาวิชาชีพครูทำงานร่วมกันกับผู้อื่นเพื่อ สร้างหรือประดิษฐ์นวัตกรรมให้สำเร็จตามแนวคิดที่กำหนดไว้ ในที่นี้หมายถึง สื่อการสอนและวิธีสอน ขณะ สร้างนวัตกรรมจะมีการร่วมกันคิดและต่อยอดแนวคิดการแบ่งบทบาทหน้าที่และช่วยเหลือกันในการสร้าง นวัตกรรมโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการตกแต่งให้สำเร็จประณีตสวยงาม และการรับฟังการสะท้อน นวัตกรรมจากบุคคลอื่นเอานำไปปรับปรุงพัฒนานวัตกรรมกลุ่มตนเองให้มีคุณภาพมากขึ้น

ขั้นที่ 4 ขั้นจัดประสบการณ์ขั้นนี้เป็นการนำนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นไปปฏิบัติการสอนกับนักเรียน โดยการ นำสื่อการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดการเรียนรู้กับนักเรียนในสถานศึกษา โดยมีครูประจำชั้นคอย สังเกตการณ์ ขณะปฏิบัติการสอนนักศึกษาวิชาชีพครูใช้กล้องดิจิทัลบันทึกภาพ และอัดวิดีโอ ขณะจัดการ เรียนการรู้มีการศึกษาความเข้าใจของนักเรียน และศึกษาผลการใช้นวัตกรรม ตลอดจนการบันทึกผลหลัง จัดการเรียนรู้ และการสรุปผลการใช้นวัตกรรม

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินนวัตกรรม ขั้นนี้เป็นการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาวิชาชีพครูร่วมกันประเมินผลความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของนวัตกรรมหลังจากปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาโดยมีข้อมูลในการประเมินจากนักเรียน ครูประจำชั้น และตนเอง ซึ่งนักศึกษาวิชาชีพครูจะประเมินผลการใช้นวัตกรรมในประเด็นที่สำเร็จ ประเด็นที่ไม่สำเร็จ พร้อมข้อเสนอแนะ แล้วสรุปภาพรวมการประเมินผลลัพธ์ของนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้น

จะเห็นได้ว่า การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมสามารถพัฒนาได้ในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม มีดังนี้

1. แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism)

ทฤษฎีการสร้างความรู้ (constructivism) ได้นำมาประยุกต์ในการจัดการศึกษา ถือเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่ร่วมสมัย บุคคลสำคัญที่เป็นรากฐานของแนวคิดนี้ คือ เพียเจต์ (Piaget, 1896-1980) นักจิตวิทยาชาวสวิส และวีกอตสกี (Vygotsky, 1896-1934) นักจิตวิทยาชาวรัสเซีย ทั้งสองท่านนี้ได้เน้นมุมมองที่ต่างกัน โดยเพียเจต์ได้ให้ความสำคัญกับพัฒนาการทางสติปัญญาและกล่าวถึงกลไกการสร้างความรู้ที่มีการปรับตัวผ่านทาง การซึมซับ (assimilation) และมีการปรับโครงสร้างทางปัญญา (accommodation) อันเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อได้เกิดภาวะที่ขัดแย้ง ไม่สัมพันธ์ หรือไม่สมดุลขึ้น ทั้งนี้บุคคลจะพยายามปรับสถานะให้อยู่ในภาวะสมดุล (equilibrium) ซึ่งสามารถทำได้โดยมีการปรับโครงสร้างความรู้เดิมให้สอดคล้องกับความรู้ใหม่ (Fosnot, 1996: 18; ทิศนา แคมมณี, 2560: 90-91) ทั้งนี้เพียเจต์ มีความเชื่อว่าทุกคนจะมีการพัฒนาทางสติปัญญาไปตามลำดับขั้น (Piaget, 1972: 1) ซึ่งทำให้เพียเจต์เป็นที่รู้จักในแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ที่เน้นกระบวนการรู้คิด (cognitive constructivism) ที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวตนของเรากับสิ่งที่แวดล้อมตัวเรา เพื่อให้เกิดการสร้างความรู้หรือค้นพบความรู้ ที่เป็นโครงสร้างความรู้ความคิดใหม่ (บุปผชาติ ทัพพิกธน์, 2552: 12)

ส่วนวีกอตสกีเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อทฤษฎีการสร้างความรู้ โดยเป็นที่รู้จักกันว่าเป็นผู้บุกเบิกทฤษฎีการสร้างความรู้ที่เน้นกระบวนการทางสังคม (social constructivism) จนบางทีเราเรียกว่าเป็นทฤษฎีการสร้างความรู้ของวีกอตสกี (vygotskian constructivism) ทั้งนี้ วีกอตสกีได้ให้ความสำคัญกับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ภาษา และวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเรียนรู้เน้นภาษาเป็นพื้นฐาน หรือเครื่องมือที่สำคัญต่อการคิดของผู้เรียน เน้นบทบาทของการพูดกับตนเอง (inner speech) ที่มีต่อการเรียนรู้ความคิดรวบยอด เน้นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง แต่ในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้ที่เชี่ยวชาญหรือชำนาญกว่าในการช่วยเหลือแนะนำผู้เรียน เช่น เพื่อนที่เก่งกว่า วิทยากรผู้มีความรู้เฉพาะเรื่อง เป็นต้น เพื่อให้สามารถพัฒนาการเรียนรู้ และแก้ปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง (Fosnot, 1996: 18; Oldfather, et al, 1999: 8-9; ทิศนา

แฮมมณี, 2560: 91) ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการสร้างความรู้สามารถเกิดขึ้นได้ในการปฏิสัมพันธ์ทั้งกับตนเอง และสิ่งรอบข้าง การจัดการเรียนรู้แนวใหม่จึงต้องเป็นรูปแบบที่ไม่ปิดกั้น มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในทุกมิติ

ทั้งนี้ว่าการการศึกษาได้มีความพยายามในการนำทฤษฎีการสร้างความรู้ มาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนในทุกระดับ ซึ่งได้มีงานวิจัยจำนวนมากได้ศึกษาการนำทฤษฎีการสร้างความรู้ไปใช้ในการพัฒนาการคิด ยกตัวอย่างงานวิจัยเช่น กรรณิการ์ หาญพิทักษ์ (2559) ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาโน้ตส์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และพบว่าหลังจากจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ ผู้เรียนมีโน้ตส์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 75

วิมลนันท์ ศรีภูธร และพรสิริ เอี่ยมแก้ว (2559) ได้นำทฤษฎีการสร้างความรู้มาพัฒนาผู้เรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้วส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงขึ้น โสภิษฐ์ สีนลำน, สุมาลี ชัยเจริญ, และจารุณี ชามาตย์ (2558) ได้นำทฤษฎีการสร้างความรู้มาพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย การคิดคล่อง การคิดยืดหยุ่น การคิดริเริ่ม และการคิดละเอียดลออตามกรอบของกิลฟอร์ด และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้ในระดับอุดมศึกษา สุดาพร ปัญญาพฤกษ์ และเสริมศรี ไชยศรี (2558) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้เชิงสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ โดยพบว่าหลังจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน นักศึกษามีทักษะทางสังคมด้านการตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ ความรับผิดชอบและจิตอาสาอยู่ในระดับมาก และทฤษฎีการสร้างความรู้เชิงสังคมทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากในการเรียนการสอน ทั้งด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และด้านผลที่ผู้เรียนได้รับ

จากข้อมูลข้างต้น ทำให้เห็นได้ว่าทฤษฎีการสร้างความรู้เป็นแนวคิดที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ในศตวรรษที่ 21 ที่ได้พัฒนามโนทัศน์ ความสามารถในการคิดต่าง ๆ ทั้งการคิดวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเป็นแนวคิดที่สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ดังนั้น การนำทฤษฎีการสร้างความรู้ (constructivism) มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดเชิงนวัตกรรมได้เป็นอย่างดีเช่นเดียวกัน

2. แนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching)

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2557: 3-5) ได้เสนอว่า การโค้ชเพื่อการรู้คิด หมายถึง กระบวนการฝึกสอนโดยผู้สอน ซึ่งทำหน้าที่เป็นโค้ช ดึงศักยภาพของผู้เรียนด้านความรู้ ความสามารถ การคิด ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้

การโค้ช (coaching) เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนที่ได้รับการโค้ช ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความผูกพันอยู่กับการเรียนรู้ สร้างโอกาสให้ผู้เรียน ได้ใช้ความคิด และหาคำตอบที่ถูกต้อง เพื่อพัฒนาศักยภาพ ไม่ใช่การบอกคำตอบให้กับผู้เรียน การโค้ชเพื่อการรู้คิดเป็นมากกว่าการสอน (teaching) การโค้ชเพื่อการรู้คิด มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความต้องการแรงจูงใจ ความปรารถนา ทักษะ และกระบวนการคิด ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น (Transformative learning)
2. ตั้งคำถามผู้เรียนด้วยเทคนิคต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้าง กระบวนการคิดที่นำไปสู่การวางแผน การแก้ปัญหา และการ สร้างสรรค์
3. สนับสนุนผู้เรียนให้มีการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาตนเอง รวมทั้งการวางแผน และการประเมินผลความสำเร็จ
4. สังเกตและประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนที่เป็นจุดเน้นของการโค้ชในแต่ละครั้ง
5. ประยุกต์เทคนิคการสอนต่าง ๆ มาใช้ในการโค้ช ผู้เรียน ให้เหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของแต่ละคนในลักษณะการสร้างเครื่องมือช่วยเหลือผู้เรียน (scaffolding) ชี้แนะ และช่วยเหลืออย่างเหมาะสม
6. ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความเชื่อมั่น ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติที่นำไปสู่การพัฒนาที่ดีขึ้น
7. ดำรงรักษาสิ่งที่ดี ๆ ของผู้เรียน และให้การสนับสนุนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ตัดสิน วิพากษ์วิจารณ์ จับผิด
8. ประเมินผลการโค้ช ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง และนำเสนอสารสนเทศมาพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
9. การดำเนินการโค้ชบนพื้นฐานของการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความเชื่อของผู้รับการโค้ช

การโค้ช (coaching) เป็นแนวคิดที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ซึ่งถือเป็นการคิดขั้นสูง (higher – order thinking) โดยครูจะต้องสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน (Inspiring your learners) ทำให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ และอยากปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยเหตุผลว่า เป็นสิ่งที่มี ความสำคัญและมีประโยชน์ ทำให้ผู้เรียนได้เกิดการทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมได้เป็นอย่างดี

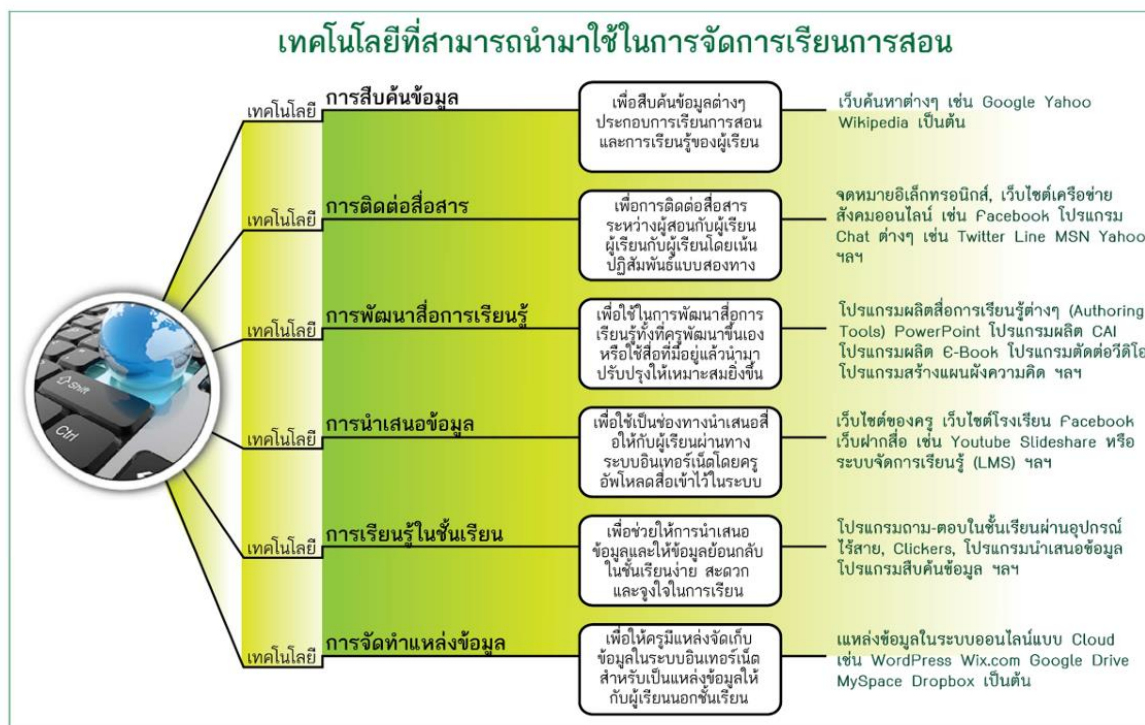
3. แนวคิดการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (Technology for Learning)

ในการจัดการศึกษาผู้ที่นำเทคโนโลยีมาใช้สามารถจัดได้อย่างหลากหลาย Edwards (2012) ได้เสนอเสนอการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อให้การเรียนการสอนมีความหมายมากขึ้น ผู้เรียนสามารถเรียนได้กว้างขวางและเร็วขึ้น สรุปได้ดังนี้

1. ครูจะต้องรู้วิธีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการศึกษาอย่างสร้างสรรค์ส่งเสริมการออกแบบนวัตกรรม
2. ครูควรจัดสถานการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ในระบบดิจิทัล
3. ครูส่งเสริม กระตุ้นการเรียนรู้ หรือการทำงานร่วมกันของผู้เรียนให้สามารถออกแบบ แก้ปัญหา ตลอดจนสร้างสรรค์ผลงานได้
4. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการศึกษาในการออกแบบภาระงาน ชิ้นงาน หรือผลงานที่ได้รับมอบหมาย
5. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีช่วยสืบค้นข้อมูลที่ต้องการ ตลอดจนการจัดกระทำข้อมูลให้มีความน่าสนใจและมีความประณีตสวยงามได้

กิตติพันธ์ อุดมเศรษฐ์ (2565) ได้เสนอการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มี 6 ลักษณะ ดังนี้

1. เทคโนโลยีการสืบค้นข้อมูล
2. เทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร
3. เทคโนโลยีการพัฒนาสื่อการเรียนรู้
4. เทคโนโลยีการนำเสนอข้อมูล
5. เทคโนโลยีการเรียนรู้ในชั้นเรียน
6. เทคโนโลยีการจัดทำแหล่งข้อมูล

ภาพที่ 2 เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ที่มา: กิตติพันธ์ อุดมเศรษฐ์ (2022)

<https://www.prc.ac.th/wp-content/uploads/2022/05/Tech-Instruction.pdf>

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นได้ในรูปแบบของระบบ เครื่องมือ สื่อ หรือวิธีการ ทั้งนี้ทำให้ผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์กับเทคโนโลยีเหล่านั้นแล้วทำให้เกิดการเรียนรู้ เกิดองค์ความรู้ แนวคิดใหม่ ๆ อันนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กุสุมา ไชยช่วย ขจิตา สมเนตรและณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานสำหรับวิชานวัตกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิจัยเป็นฐาน สำหรับวิชานวัตกรรม 2) เปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชานวัตกรรม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวรใน พระสังฆราชูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 28 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 28 คน รูปแบบการวิจัยใช้เทคนิคการวิจัย ปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kurt Lewin เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน 2) แบบทดสอบวัดทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม และ 3) แบบประเมิน ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานวิชานวัตกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ Wilcoxon Sign Ranks Test ผลการวิจัยพบว่า 1. การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน มีลักษณะบันไดเวียน กระทำซ้ำ 3 วงจรปฏิบัติการ ในแต่ละวงจร ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นวางแผน 2) ขั้นปฏิบัติการและสังเกต 3) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ วงจรปฏิบัติการที่ 1 (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-3) นำข้อมูลด้านบวกมาพัฒนา และ นำข้อมูลด้านลบมาปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้น ในวงจรต่อไป วงจรปฏิบัติการที่ 2 (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4-6) นำข้อมูล ด้านบวกมาพัฒนาและน าข้อมูลด้านลบมาปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้นในวงจรต่อไป วงจรปฏิบัติการที่ 3 (แผนการจัดการ เรียนรู้ที่ 7-9) นำข้อมูลด้านบวกพัฒนา และนำข้อมูลด้านลบมาปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้น เมื่อสิ้นสุดวงจรที่ 3 นักเรียน สามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมได้อย่างแท้จริง 2. นักเรียนมีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมหลังปฏิบัติการสูงกว่าก่อนปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

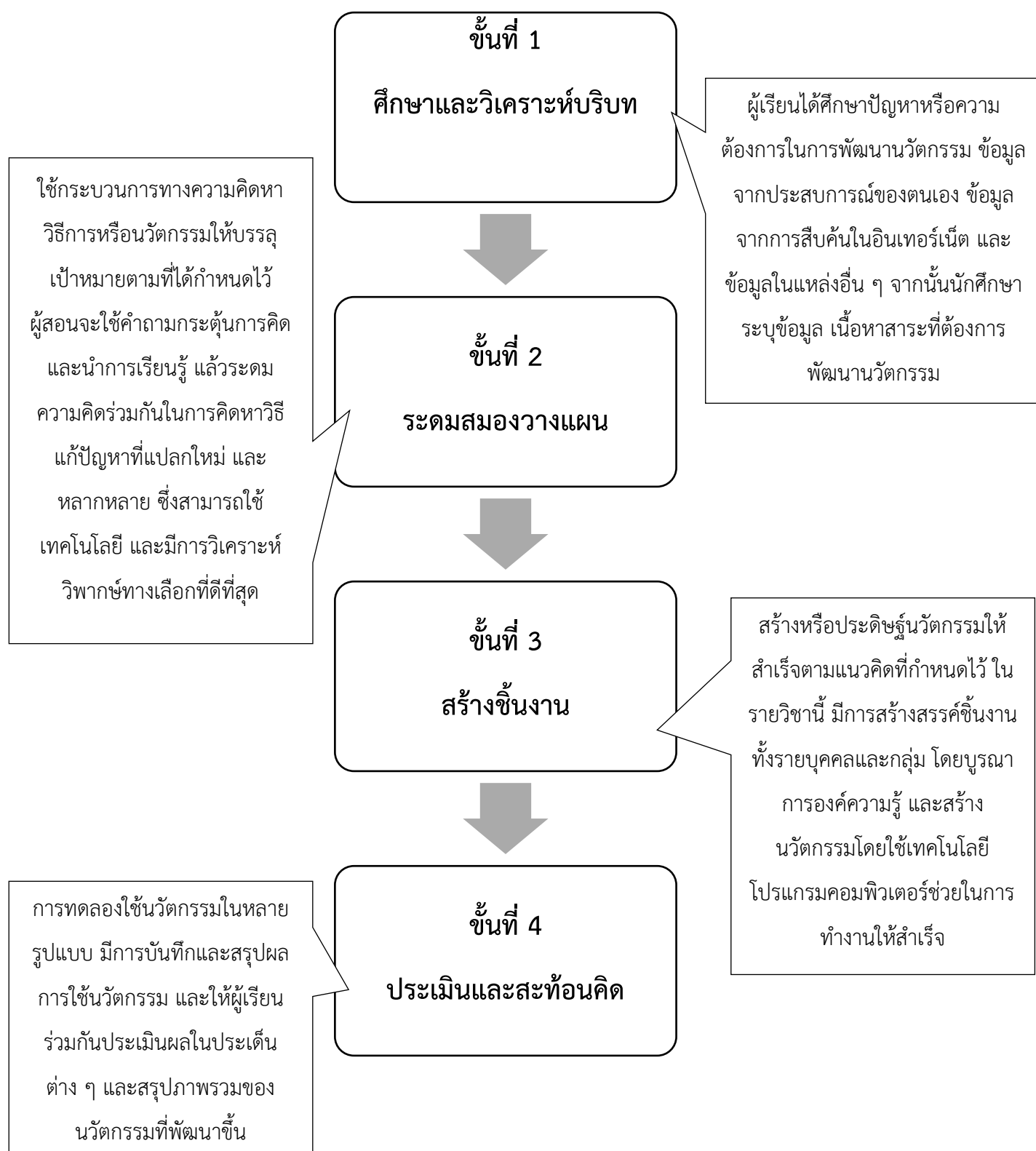
กานนิต ไบภักดี (2563) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา และ 2) เสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครู สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวม 298 คน โดยการใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มีค่าความสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เนื้อหา และการจัดเรียงลำดับ ความต้องการจำเป็น (PNIModified) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพที่เป็นอยู่จริงของการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครู สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ สภาพที่ควรเป็นของการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมากที่สุด และ 2) แนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ (1) ด้านการกล้าคิดกล้าทำ ด้วยจินตนาการ สร้างนวัตกรรมใหม่โดยการคิดนอกกรอบ พร้อมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะต่อ การคิดสร้างสรรค์ (2) ด้านการตั้งคำถามอย่างสร้างสรรค์ เน้นเทคนิควิธีการตั้งคำถามตามวิธีการ PBL และ 5W, 1H

เพื่อก่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์ค้นหาคำตอบ (3) ด้านการปรับปรุงเพื่อสร้างสิ่งใหม่ พัฒนาผลงานตลอดเวลา ด้วยวิธีการทดลอง ทำซ้ำ (4) ด้านการเชื่อมโยงความรู้เพื่อสร้างความรู้ เน้นวิธีการคิด จากจุดเล็กไปหาจุดใหญ่ เพื่อให้เห็นภาพรวม และ (5) ด้านการสร้างเครือข่ายเพื่อสร้างความรู้ใหม่ จัดกิจกรรมพัฒนาองค์กรภายใน องค์กรและการแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนร่วมงาน ตามลำดับ

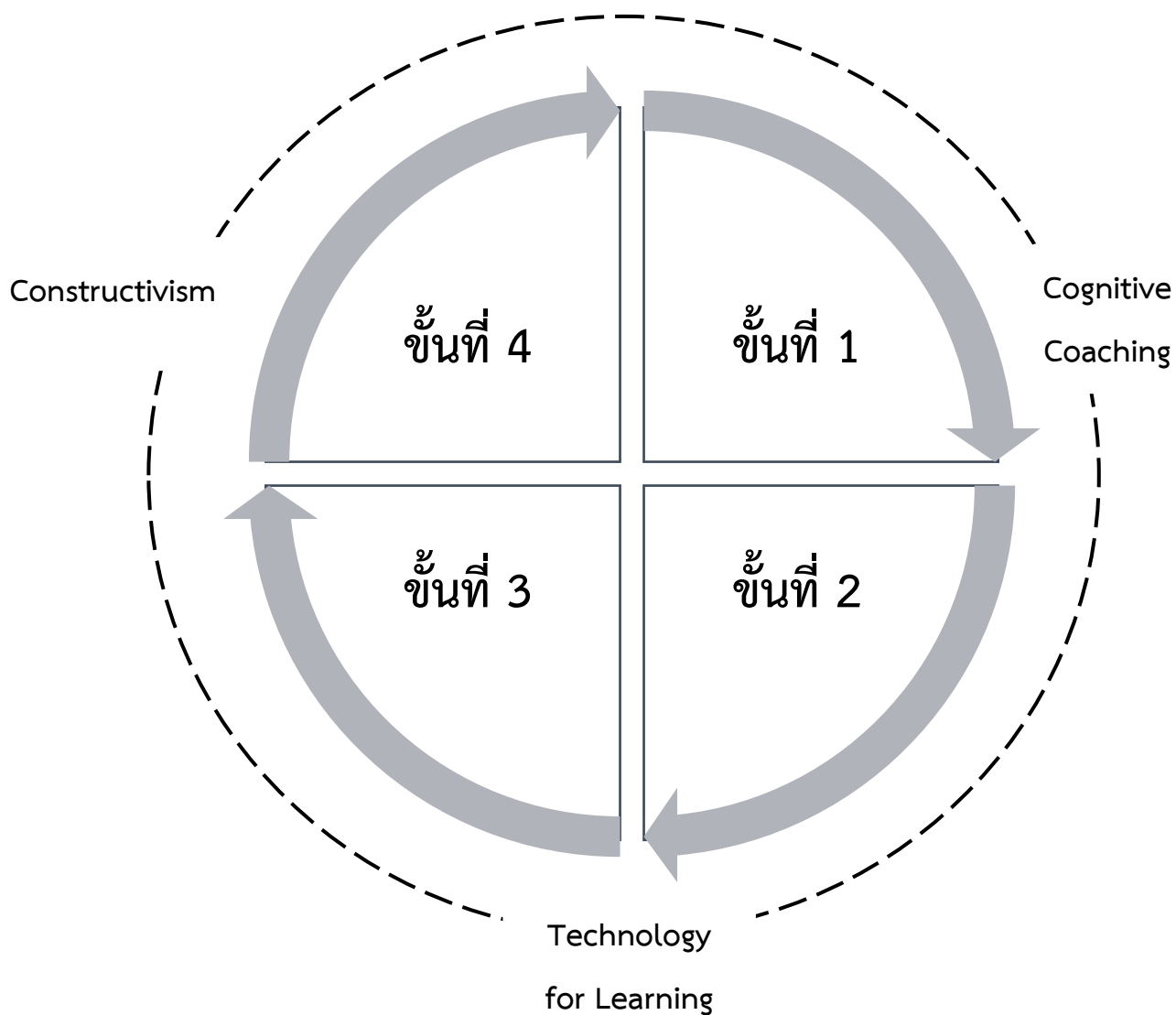
ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ และประสาธน์ เมืองเฉลิม (2561) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของ นักศึกษาวิชาชีพครู การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการ 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การสังเคราะห์เอกสาร แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารงานวิจัยต่างประเทศ หนังสือ และผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้อง เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสังเคราะห์องค์ประกอบ และแบบประเมินความเหมาะสม ระยะที่ 2 การศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ แหล่งข้อมูล ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำหรับศึกษาการเรียนการสอนในรายวิชาการคิดเชิงนวัตกรรม และโรงเรียนปลายทางพัฒนา สำหรับศึกษาการอบรมพัฒนาครูใหม่ และผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความ สอดคล้อง เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสังเกตการจัดกิจกรรม แบบสัมภาษณ์ การจัดกิจกรรม แบบวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ และแบบประเมินความเหมาะสม ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์บริบท ความสามารถในการสร้างแนวคิด ความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น ความสามารถในการสะท้อน ความสามารถในการนำเสนอ และความสามารถในการประเมิน ส่วนขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู มี 5 ขั้นตอน โดยมีความสัมพันธ์กับทักษะการ คิดเชิงนวัตกรรม คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์บริบทส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมด้านการตีความบริบท ขั้นตอนที่ 2 การระดมสมองส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมด้านการสร้างแนวคิด ขั้นตอนที่ 3 การสร้างชิ้นงาน ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมด้านการร่วมมือกับผู้อื่นและการสะท้อน ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติการสอนส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมด้านการนำเสนอ ขั้นตอนที่ 5 การประเมินนวัตกรรมส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมด้านการประเมิน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันในการพัฒนานวัตกรรม ออกแบบการพัฒนานวัตกรรมเป็นลักษณะโครงงานให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ แก้ปัญหาและสร้างนวัตกรรมร่วมกัน กำหนดนวัตกรรมในการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู ได้แก่ การสร้างสื่อการสอนและแผนการจัดการ เรียนรู้ ในการเรียนรู้ผู้เรียนควรได้ลงมือปฏิบัติจริงจนเกิดประสบการณ์และนำประสบการณ์มาใช้ในการพัฒนา นวัตกรรม จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีช่วยในการสืบค้นและพัฒนานวัตกรรม และจัดการเรียนการสอน โดยใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้น สำหรับส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู

ปิยะพันธุ์ ชันไร่ (2565) การวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของ ครู ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 1,455 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 157 คน และครู จำนวน 1,298 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 47 คน และครู จำนวน 403 คน รวม 450 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์ องค์ประกอบ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 มี 4 องค์ประกอบหลัก 45 ตัวแปร ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์ ได้ 13 ตัวแปร มีค่าไอเกน เท่ากับ 8.654 และร้อยละของความแปรปรวนร่วม เท่ากับ 19.232 องค์ประกอบที่ 2 ทักษะด้านการคิดอย่าง มีเหตุผล ได้ 13 ตัวแปร มีค่าไอเกน เท่ากับ 8.628 และร้อยละของความแปรปรวนร่วม เท่ากับ 19.173 องค์ประกอบที่ 3 ทักษะด้านการคิดเชิงระบบได้ 10 ตัวแปร มีค่าไอเกน เท่ากับ 7.352 และ ร้อยละของความแปรปรวนร่วม เท่ากับ 16.337 และองค์ประกอบที่ 4 ทักษะด้านการคิดสู่ ความสำเร็จ ได้ 9 ตัวแปร มีค่าไอเกน เท่ากับ 6.471 และ ร้อยละของความแปรปรวนร่วม เท่ากับ 14.381 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมได้ทั้งสิ้นร้อยละ 69.123

จากการศึกษาสามารถดำเนินการสังเคราะห์เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้ ดังนี้

ภาพที่ 3 ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

หมายเหตุ: ทุกขั้นตอนมีการใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) แนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching) และแนวคิดว่าใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (Technology for Learning)

ภาพที่ 4 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T สำหรับนักศึกษาครูสังคมศึกษา มีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ที่ศึกษาในรายวิชา SOE 3901 การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 หมู่เรียน รวม 48 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ที่ศึกษาในรายวิชา SOE 3901 การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 26 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากที่ใช้หมู่เรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. โครงการสอน รายวิชา SOE 3901 การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T
2. แบบประเมินทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม
3. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. โครงการสอน รายวิชา SOE 3901 การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

1) ชั้นวิเคราะห์

1.1 ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามการคิดเชิงนวัตกรรม การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) แนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching) และแนวคิดการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (Technology for Learning) ของต่างประเทศและในประเทศไทย

1.2 ศึกษาแนวคิดในการพัฒนาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.3 ศึกษาและวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาจากคู่มือหลักสูตรและโครงการสอน ในรายวิชา SOE 3901 การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา แล้วพิจารณาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) แนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching) และแนวคิดการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (Technology for Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

1.4 วิเคราะห์ลักษณะกลุ่มผู้เรียน และวิเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) แนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching) และแนวคิดการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (Technology for Learning) ที่เหมาะสมกับผู้เรียน เอื้อกับเนื้อหาในรายวิชา และพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

2) ชั้นออกแบบ

2.1 ออกแบบลักษณะการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T ที่มีการบูรณาการ 3 แนวคิด ได้แก่

- 1) แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism)
- 2) แนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching)
- 3) แนวคิดการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (Technology for Learning)

2.2 ออกแบบขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครู

- 1) ศึกษาและวิเคราะห์บริบท
- 2) ระดมสมองวางแผน
- 3) สร้างชิ้นงาน

4) ประเมินและสะท้อนคิด

2.3 ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T ให้เหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละหน่วย

3) ขั้นพัฒนา

3.1 นำรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละหน่วย

3.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม 3 ท่าน

4) ขั้นทดลอง

4.1 นำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T ไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

4.2 ติดตามประเมินการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T ของนักศึกษา

5) ขั้นสรุป

นำกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T มาใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบประเมินทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

1) ขั้นวิเคราะห์

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

1.2 วิเคราะห์นิยามของแต่ละด้านเพื่อจัดเป็นประเด็นคำถาม

2) ขั้นออกแบบ

2.1 ออกแบบแบบประเมินทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ซึ่งเป็นแบบประเมินที่อาจารย์เป็นผู้ประเมิน มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยสร้างประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับนิยามทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1. ความสามารถในการวิเคราะห์บริบท
2. ความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น
3. ความสามารถในการริเริ่มสร้างสรรค์
4. ความสามารถในการสะท้อนคิด
5. ความสามารถในการประเมินความสำเร็จ

แบบประเมินเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) มีการให้คะแนน (นพพร ธนะชัยจันทร์, 2552 : 9) ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง มีความสามารถมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง มีความสามารถมาก
- คะแนน 3 หมายถึง มีความสามารถปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง มีความสามารถน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง มีความสามารถน้อยที่สุด

นำคะแนนที่ได้ไปคำนวณหาค่าเฉลี่ย โดยมีการแปลความหมาย ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความสามารถมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความสามารถมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความสามารถปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความสามารถน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความสามารถน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ของนักศึกษา

เป็นแบบปลายเปิด

3) ขั้นพัฒนา

- 3.1 สร้างแบบประเมินทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม
- 3.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง (IOC) โดยพบค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67-1.00

4) ขั้นทดลอง

- 4.1 นำแบบประเมินทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษา ที่ไม่ใช่

กลุ่มตัวอย่าง

- 4.2 ปรับปรุงแบบประเมินทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

5) ขั้นสรุป

- นำแบบประเมินทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วมาใช้จริงกับกลุ่ม

ตัวอย่าง

3. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

1) ชั้นวิเคราะห์

1.1 ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

1.2 วิเคราะห์ประเด็นที่สอดคล้องกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

2) ชั้นออกแบบ

2.1 ออกแบบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T สำหรับนักศึกษา มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T โดยออกแบบเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) มีการให้คะแนน (นพพร ธารชัยพันธ์, 2552 : 9) ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

คะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

คะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

นำคะแนนที่ได้ไปคำนวณหาค่าเฉลี่ย โดยมีการแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

3) ขั้นพัฒนา

3.1 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

3.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง (IOC) โดยพบค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67-1.00

4) ขั้นทดลอง

4.1 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T ไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

4.2 ปรับปรุงแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ เกี่ยวกับคำและภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับนักศึกษา

5) ขั้นสรุป

นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T ที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วมาใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

6.1 ชี้แจงและทำความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนรู้ในวิชานี้ และแนะนำการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

6.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T ตลอดภาคเรียน

6.3 ประเมินการทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม และความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

6.4. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าสถิติ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

แผนภาพดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 5 แผนภาพดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T สำหรับนักศึกษาครูสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลวิเคราะห์เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาครู จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

ตอนที่ 2 ผลวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

ตอนที่ 1 ผลวิเคราะห์เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาครู จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

ตารางที่ 2 แสดงผลทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาครูสังคมศึกษา

รายการ	$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
1. ความสามารถในการวิเคราะห์บริบท			
1. นักศึกษามีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรม หลักสูตร/งาน	4.62	0.50	ความสามารถ มากที่สุด
2. นักศึกษามีการศึกษาความต้องการในการพัฒนานวัตกรรม หลักสูตร/งาน	4.31	0.47	ความสามารถ มาก
3. นักศึกษาคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการพัฒนานวัตกรรม หลักสูตร/งาน	4.69	0.47	ความสามารถ มากที่สุด
4. นักศึกษามีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากหลายวิธี เช่น การ ค้นคว้าเอกสาร การค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต การสัมภาษณ์ การ สำรวจ เป็นต้น	4.73	0.45	ความสามารถ มากที่สุด
5. นักศึกษาสังเกตและไต่ตรองข้อมูลต่าง ๆ อย่างรอบคอบ	4.73	0.45	ความสามารถ มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.62	0.21	ความสามารถ มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
2. ความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น			
6. นักศึกษามีการแบ่งบทบาทหน้าที่และช่วยเหลือกันในการพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร/งาน	4.46	0.58	ความสามารถ มาก
7. นักศึกษาร่วมมือกับผู้อื่นในการพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร/งานให้สำเร็จตามที่วางแผนไว้	4.81	0.49	ความสามารถ มากที่สุด
8. นักศึกษาร่วมกันคิดและแสดงความคิดเห็นในการสร้างนวัตกรรมหลักสูตร	4.15	0.61	ความสามารถ มาก
9. นักศึกษาร่วมมือกันออกแบบนวัตกรรมหลักสูตร	4.58	0.50	ความสามารถ มากที่สุด
10. เมื่อมีปัญหาในการทำงาน นักศึกษาได้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหา	4.15	0.46	ความสามารถ มาก
รวมเฉลี่ย	4.43	0.28	ความสามารถ มาก
3. ความสามารถในการริเริ่มสร้างสรรค์			
11. นักศึกษาพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร/งาน จากข้อมูลจากหลายมุมมองหรือหลายมิติ	4.73	0.45	ความสามารถ มากที่สุด
12. นักศึกษามีแนวคิดที่แปลกใหม่ สำหรับพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร/งาน	4.31	0.47	ความสามารถ มาก
13. นักศึกษามีการวิเคราะห์หาแนวคิดที่เหมาะสมเพื่อพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร/งาน	4.81	0.40	ความสามารถ มากที่สุด
14. นักศึกษาเลือกหรือสังเคราะห์แนวคิดที่ดีที่สุดเพื่อพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร/งาน	4.69	0.47	ความสามารถ มากที่สุด
15. นักศึกษาพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร/งาน โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่แปลกใหม่ นำไปสู่ชิ้นงานที่เป็นรูปธรรม	4.38	0.50	ความสามารถ มาก
รวมเฉลี่ย	4.58	0.24	ความสามารถ มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
4. ความสามารถในการสะท้อนคิด			
16. นักศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นหรือสะท้อนคิดงาน/ นวัตกรรมของบุคคลอื่น	4.77	0.51	ความสามารถ มากที่สุด
17. นักศึกษาสามารถวิเคราะห์และสรุปประเด็นผลสะท้อนให้กับ บุคคลอื่นได้	4.12	0.59	ความสามารถ มาก
18. นักศึกษารับฟังการแสดงความคิดเห็นหรือสะท้อนคิดจากบุคคล อื่น	4.15	0.61	ความสามารถ มาก
19. นักศึกษามีการสังเคราะห์ผลการสะท้อนคิดจากบุคคลอื่นเพื่อ พัฒนาตนเอง	3.92	0.48	ความสามารถ มาก
20. นักศึกษาได้นำคำแนะนำหรือสะท้อนคิดได้มีการนำไปปรับปรุง หรือพัฒนาต่อไป	4.58	0.50	ความสามารถ มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.31	0.26	ความสามารถ มาก
5. ความสามารถในการประเมินความสำเร็จ			
21. นักศึกษามีการตรวจสอบหรือประเมินงานด้วยตนเอง	4.04	0.60	ความสามารถ มาก
22. นักศึกษามีการตรวจสอบหรือประเมินงาน โดยให้ผู้อื่นมีส่วนร่วม	4.46	0.51	ความสามารถ มาก
23. นักศึกษามีการประเมินความสำเร็จในการพัฒนานวัตกรรม หลักสูตร/งาน จากหลายลักษณะหรือวิธีการ	4.58	0.50	ความสามารถ มากที่สุด
24. นักศึกษามีการสรุปภาพรวมของผลที่ได้จากการพัฒนานวัตกรรม หลักสูตร/งาน	4.54	0.51	ความสามารถ มากที่สุด
25. นักศึกษาศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในประเด็นงานที่มี ปัญหาหรือไม่สำเร็จ	4.00	0.49	ความสามารถ มาก
รวมเฉลี่ย	4.32	0.31	ความสามารถ มาก
รวมเฉลี่ยทุกด้าน	4.45	0.13	ความสามารถ มาก

จากตารางที่ 1 นักศึกษาครูสังคัมศึกษามีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, $SD=0.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถในการวิเคราะห์บริบท อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, $SD=0.21$) ด้านความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, $SD=0.28$) ด้านความสามารถในการริเริ่มสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, $SD=0.24$) ด้านความสามารถในการสะท้อนคิด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, $SD=0.26$) และด้านความสามารถในการประเมินความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, $SD=0.31$)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

ตารางที่ 3 แสดงผลความคิดเห็นของนักศึกษาครูสังคัมศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

รายการ	$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในการเรียนรู้	4.65	0.49	เห็นด้วยมากที่สุด
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย	4.58	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์	4.62	0.57	เห็นด้วยมากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.58	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.69	0.47	เห็นด้วยมากที่สุด
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้สะท้อนคิดและแสดงเหตุผล	4.54	0.51	เห็นด้วยมากที่สุด
7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการประเมินงานต่าง ๆ	4.46	0.58	เห็นด้วยมาก
8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาวางแผนอย่างเป็นระบบ	4.77	0.43	เห็นด้วยมากที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
9. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน	4.54	0.51	เห็นด้วยมากที่สุด
10. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ท่านได้รู้จักเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ได้	4.62	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด
11. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจและมีความสนุกสนานกับการเรียน	4.42	0.50	เห็นด้วยมาก
12. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษารับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.50	0.58	เห็นด้วยมาก
13. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ท่านสามารถออกแบบหลักสูตรได้อย่างเป็นระบบ	4.50	0.51	เห็นด้วยมาก
14. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ท่านมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	4.54	0.51	เห็นด้วยมากที่สุด
15. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้ท่านได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้	4.65	0.49	เห็นด้วยมากที่สุด
16. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ท่านได้ลงมือปฏิบัติจริง	4.50	0.58	เห็นด้วยมาก
17. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ท่านมีความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา	4.62	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด
18. ท่านมีความพึงพอใจและภูมิใจกับผลงานของตนเอง	4.58	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด
19. ท่านคิดว่านำความรู้จากการเรียนไปใช้เป็นประโยชน์ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบได้ต่อไป	4.58	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด
20. ท่านคิดว่านำความรู้จากการเรียนไปใช้เป็นประโยชน์ในการเรียนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่อไป	4.50	0.51	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	4.57	0.28	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 2 นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $SD=0.28$) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาวางแผนอย่างเป็นระบบ เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, $SD= 0.43$) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, $SD=0.47$) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วม และแสดงความคิดเห็นในการเรียนรู้ เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, $SD= 0.49$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T สำหรับนักศึกษาครูสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีการสรุปผลวิจัย อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาครู จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T มีประชากร คือ นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ คณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ชั้นปีที่ 3 ที่ศึกษาใน SOE 3901 การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 48 คน 2 หมู่เรียน มีกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ คณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ชั้นปีที่ 2 หมู่เรียน AA จำนวน 26 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากที่ใช้หมู่เรียนเป็นหน่วยการสุ่ม มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) โครงการสอน รายวิชา SOE 3901 การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T 2) แบบประเมินทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม 3) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T มีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากโปรแกรมสำเร็จรูป และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. นักศึกษาครูสังคมศึกษามีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, $SD=0.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถในการวิเคราะห์บริบท อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, $SD=0.21$) ด้านความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, $SD=0.28$) ด้านความสามารถในการริเริ่มสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, $SD=0.24$) ด้านความสามารถในการสะท้อนคิด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, $SD=0.26$) และด้านความสามารถในการประเมินความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, $SD=0.31$)

2. นักศึกษาครูสังคมศึกษามีความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $SD=0.28$) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาวางแผนอย่างเป็นระบบ เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, $SD= 0.43$) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เห็นด้วย

อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, $SD=0.47$) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในการเรียนรู้ เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, $SD= 0.49$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลวิเคราะห์เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาครูสังคมศึกษา จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T ที่พบว่าทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านความสามารถในการวิเคราะห์บริบท อยู่ในระดับมากที่สุด และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 1 ได้มีกิจกรรมให้นักศึกษาทำการศึกษาและวิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวกับสิ่งที่พัฒนา เช่น การวิเคราะห์บริเวณล้อมของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อม บรรยากาศ ตลอดจนความสนใจ ความถนัดความสามารถของนักเรียนที่จะทำการพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร ซึ่งในขั้นตอนการสอนนี้อาจารย์ได้มีการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นการคิดเพื่อให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์ อันเป็นการดึงศักยภาพของผู้เรียนด้านความรู้ความสามารถ การคิด ตามแนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching) (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา, 2557) ในด้านความสามารถในการริเริ่มสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 2 ที่ได้มีการระดมสมองวางแผน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น ทำให้ได้มุมมองความคิดใหม่ ๆ และในการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 ได้มีกิจกรรมในการสร้างชิ้นงาน โดยการศึกษาค้นคว้าจากการใช้สื่อเทคโนโลยี อันเป็นการส่งเสริมการใช้ความสามารถในการริเริ่มสร้างสรรค์ โดยทั้ง 2 ขั้นตอนนี้ ได้ใช้ทั้งแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ที่เป็นเชิงสังคม หรือ Social Constructivism ที่ได้มีการสร้างองค์ความรู้จากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งรอบตัว ไม่ว่าจะเป็นเพื่อน อาจารย์ สื่อออนไลน์ ต่าง ๆ อันทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ ดังงานวิจัยของปรมะ แหวงเมือง (2561) ที่ได้ศึกษาผลการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้และการคิดสร้างสรรค์ ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยพบว่า นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะการคิดริเริ่มที่นักศึกษามีความสามารถในการสร้างแนวคิดที่แปลกใหม่แตกต่างจากความคิดธรรมดา อีกทั้งยังใช้แนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching) ที่มีการกระตุ้นการคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ เช่น หลักสูตรรายวิชาใหม่ในบริบทของโรงเรียนที่ยังไม่เคยมีมาก่อน ซึ่งการในการศึกษาค้นคว้าได้บูรณาการแนวคิดการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (Technology for Learning)

ส่วนด้านความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ดังเช่นในขั้นตอนการเรียนรู้ที่มีการระดมสมองเพื่อวางแผนและในการร่วมกันสร้างชิ้นงาน และในบางกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมรายบุคคลแต่ยังได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันในชั้นเรียน เช่น การแสดงความคิดเห็นระหว่างกัน อันเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ตามแนวคิดของคอนสตรัคติวิสต์ และยังมีการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารแบบออนไลน์ร่วมในการทำกิจกรรมด้วยกัน ซึ่งทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ระหว่างกันเป็นอย่างดี ในด้านความสามารถในการประเมินความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในขั้นตอนของการเรียนการสอนได้มีขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการประเมินและสะท้อนคิดเป็นขั้นสุดท้ายที่จะทำให้ผู้เรียนได้กระตุ้นการคิดตัดสินใจ ประเมินงานต่าง ๆ ทั้งของตนเองและของเพื่อนได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นคิดภายในตนเองและการนำเอาผลประเมินจากผู้อื่น มาคิดทบทวนถึงความสำเร็จของงาน เพื่อมาพัฒนาตนเอง ต่อไป อันสอดคล้องกับแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ และในด้านความสามารถในการสะท้อนคิดเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ถ้าเทียบกับด้านอื่น แต่ยังอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ในขั้นตอนของการเรียนการสอนได้มีขั้นตอนของการประเมินและสะท้อนคิดที่จะทำให้ นักศึกษาได้สะท้อนคิดประเมินงาน ของตนเองว่าควรมีอะไรที่ต้องแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาต่อไป ซึ่งเป็นการคิดประเมินภายในตนเองตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ โดยมีการตั้งประเด็นจากการโค้ชเพื่อการรู้คิดเพื่อให้เกิดการสะท้อนคิดเกี่ยวกับผลงานนวัตกรรมของตนเอง แต่ทั้งนี้จากการสังเกตในกิจกรรมในขั้นการประเมินและสะท้อนคิดจะมีการใช้เวลาในขั้นนี้พอสมควร ดังนั้นผู้สอนจะต้องมีประเด็นเพื่อถามกระตุ้นนักศึกษาและใช้เวลาในการรับฟังนักศึกษา

2. ผลวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T ที่พบว่านักศึกษาครูสังคมศึกษามีความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาวางแผนอย่างเป็นระบบ เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในการเรียนรู้ได้มีขั้นตอนของการระดมสมองวางแผนกัน ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ของการวางแผน อย่างเป็นขั้นตอนหรือเป็นระบบได้อย่างดี และยังมีการเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ทำให้เกิดการวางแผน ทั้งยังมีการแนะนำจากผู้สอนที่ใช้คำถามในการกระตุ้นการคิด และในการวางแผนยังมีการใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยในการทำงาน

รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในการจัดการเรียนการสอนได้มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้สร้างชิ้นงาน อันมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดระหว่าง กันซึ่งได้แนวคิดหรือแนวทางใหม่ใหม่ในการพัฒนางาน ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลวิจัยที่พบว่า นักศึกษามีความสามารถในการริเริ่ม สร้างสรรค์ที่พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยเป็นผลจากการนำแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์มาใช้เป็นฐานในกระบวนการจัดกิจกรรม อีกทั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้มีการใช้คำถามกระตุ้นนักศึกษา อันสอดคล้องกับแนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด ที่ผู้สอนให้คำชี้แนะการคิดเชิงนวัตกรรมแก่ผู้เรียน (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา, 2562) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในการเรียนรู้ เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สร้างสรรค์ผลงาน ทั้งนี้ได้มีส่วนร่วมในห้องเรียนและแบบออนไลน์

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จาก รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T ที่มีกระบวนการที่ชัดเจน โดยขั้นตอนทั้ง 5 ได้แก่ ขั้นศึกษาและวิเคราะห์บริบท ขั้นระดมสมองวางแผน ขั้นสร้างชิ้นงาน และขั้นประเมินและสะท้อนคิด สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ในเนื้อหา หรือในระดับชั้น อื่นได้ โดยให้พิจารณาบริบทของผู้เรียนและสภาพแวดล้อม ความพร้อมของสถานศึกษาเป็นหลัก ซึ่งในทุกขั้นตอน ผู้สอนต้องให้ความสำคัญและใส่ใจผู้เรียน ติดตามความก้าวหน้าอย่างทั่วถึง

2. จากผลเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาครูสังคมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T ได้ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ดังนั้นสามารถนำแนวคิดดังกล่าวนี้ไปประยุกต์ใช้ได้ แต่ในการนำไปใช้ ผู้สอนต้องพิจารณาและวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย ที่มีลักษณะเฉพาะ เพราะต้องมีการนำเนื้อหาตัวอย่าง หรือกรณีศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับกลุ่มนั้น ๆ

3. จากความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T ที่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาวางแผนอย่างเป็นระบบ แสดงถึงการช่วยให้ผู้เรียนได้จัดระบบของตนเองได้ ซึ่งจะทำให้สามารถดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น ดังนั้นการนำรูปแบบนี้ไปประยุกต์ใช้ สามารถนำไปใช้กับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องมีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอนได้อย่างดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T ในระดับการศึกษา รายวิชา หรือระดับชั้นอื่น ๆ
3. ควรมีการศึกษาการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ หรือนวัตกรรมสื่อเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
4. ควรมีการศึกษาการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T ไปใช้ในการพัฒนาความฉลาดรู้ หรือสมรรถนะต่าง ๆ

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ หาญพิทักษ์. (2559). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ที่มีต่อมโนทัศน์ และความสามารถ ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง รูปสามเหลี่ยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา. อุดรธานี.
- กามนิต ใบภักดี (2563) แนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครู สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กุสุมา ไชยช่วย ขจิตา สมเนตรและ ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม. (2565). การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานสำหรับวิชานวัตกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์. วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม หน้า 10-20
- ทิตนา แคมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติพันธ์ อุดมเศรษฐ์ (2565) การใช้เทคโนโลยี ในการจัดการเรียนการสอน.
chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/
<https://www.prc.ac.th/wp-content/uploads/2022/05/Tech-Instruction.pdf>
สืบค้นเมื่อ 28 กันยายน 2566
- จิตติมา วรรณศรี. (2563). นวัตกรรมสู่การพัฒนาสถานศึกษา. พิษณุโลก : รัตนสุวรรณการพิมพ์ 311.
แผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย (ให้ระบุขั้นตอนอย่างละเอียด)
- ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์. (2562). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษา วิชาชีพครู. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์และ ประสาท เนืองเฉลิม (2561) แนวทางการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะการคิด เชิงนวัตกรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู วารสารบริหารการศึกษาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี ปีที่ 18 ฉบับที่ 4 ประจำเดือน ตุลาคม – ธันวาคม หน้า 129-141
- บุปผชาติ ทัพพิกรณ์. (2552). การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน.
- ประมะ แขวงเมือง. (2561). ผลการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการ สร้างความรู้ และการคิดสร้างสรรค์ ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา.
วารสารปัญญาวิวัฒน์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-เมษายน หน้า 175-184.

ปิยะพันธุ์ ชันไร่. (2565). การวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครูในโรงเรียนขยาย

โอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.

พยัต วุฒิรงค์. (2562). การจัดการนวัตกรรม ทรัพยากร องค์การแห่งการเรียนรู้ และนวัตกรรม.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. (2566). คู่มือศึกษาระดับปริญญาตรี 2566 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

เชียงใหม่: บริษัท นันทพันธ์พรินติ้ง จำกัด.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. (2557). การโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching). กรุงเทพฯ :

จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.

_____. (2562). **ชี้แนะการคิดเชิงนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.

วิมลนันท์ ศรีภูธร และพรสิริ เอี่ยมแก้ว. (2559). ผลการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ที่มีต่อ

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *การประชุมสัมมนาวิชาการราชภัฏนครสวรรค์วิจัย ครั้งที่ 1*, 403-411

จาก <http://gs.nsruc.ac.th/NSRUNC/research/pdf/33.pdf> (สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2560).

สุตาพร ปัญญาพุกษ์ และเสริมศรี ไชยสร. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่จำเป็น

สำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่. *วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*

9(2), 15-26.

โสภิชฐ์ สิ้นล้าน, สุมาลี ชัยเจริญ, และจารุณี ชามาตย์. (2558). ผลของสิ่งแวดล้อมทางการ

เรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ ของ

นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา*

มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 9(4), 220-227.

Australian National Training Authority (ANTA). (2001). **Innovation : Ideas That Work for**

Trainers of Innovation at Work Skills. Brisbane : Australian National Training

Authority

Edwards, A. (2012). **New technology and education**. London : A&C Black.

Fosnot, C. T. (1996). **Constructivism: A psychological theory of learning**. in

Fosnot, C.T. (Ed.), *Constructivism: Theory, perspectives, and practice*.

(pp.8-33). New York: teachers College Press.

Miller A. and Dess G.G. (1996). **Strategic Management**. New York: McGraw-Hill.

Piaget, J. (1972). **Intellectual evolution for adolescence to adulthood**,
Human Development, 15 (1-12).

Harris B. M. (1985). **Supervision Behavior in Education**. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.

Horth, D. and D. Buchner. (2009). **Innovation Leadership : How to use innovation to lead effectively, work collaboratively and drive results**. London : Center for Creative Leadership.

Oldfather, P., Wesr, J., White, J. & Wilmarth, J. (1999). **Learning through children's eyes: Social constructivism and the desire to learn**.
Washington: American Psychological Association.

Weiss, D. S. and Legrand, C. P. (2011). **Innovation Intelligence: The Art and Practice of Leading Sustainable Innovation in Your Organization**. Ontario: John Wiley and Sons.

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. อาจารย์ ดร.ปรมินทร์ อริเดช ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา
สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. อาจารย์ ดร.หาญศึก เล็บครุฑ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา
สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. อาจารย์ ดร.สุทธาสินี ศรีวิชัย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน
สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ภาคผนวก ข

เอกสารรับรองการยกเว้นพิจารณาจริยธรรมโครงการวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
80 หมู่ 9 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
เบอร์โทรศัพท์ 053-776000 ต่อ 1906

เอกสารรับรองการยกเว้นพิจารณาจริยธรรมโครงการวิจัย

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ดำเนินการให้การรับรอง
พิจารณาจริยธรรมโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ที่เป็นมาตรฐานสากล ได้แก่
Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guideline International Conference on
Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP)

หมายเลขใบรับรอง : COE.003/2567
เลขที่โครงการวิจัย : 003-2567-Exe
ชื่อโครงการ : การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T
สำหรับนักศึกษาครูสังคมศึกษา
ผู้วิจัยหลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ปัญญาพฤกษ์
สังกัดหน่วยงาน : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
วิธีทบทวน : แบบยกเว้น (Exemption Protocol)
รายงานความก้าวหน้า : ไม่ต้องส่งรายงานความก้าวหน้า
เอกสารรับรอง : เอกสารการยื่นขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ฉบับวันที่ 18 เมษายน 2567

ลงนาม :

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ลีตระกูล)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วันที่ให้การรับรอง : วันที่ 26 เมษายน 2567

หมายเหตุ

1. ไม่ต้องส่งรายงานความก้าวหน้า และส่งรายงานฉบับสมบูรณ์
2. การปรับเปลี่ยนใด ๆ ที่นอกเหนือที่ได้รับอนุมัติ จำเป็นต้องมีการแก้ไขหรือส่งพิจารณาใหม่

ภาคผนวก ค

มคอ. 3 รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification)

โครงการสอน (Course Syllabus) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

1. รายวิชา SOE 3901
2. ชื่อวิชา การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา (Social Studies Curriculum Development)
3. จำนวนหน่วยกิต 3(2-2-5)
4. คำอธิบายรายวิชา (Course Description)

วิเคราะห์แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย อธิบายวิวัฒนาการทางด้านหลักสูตรสังคมศึกษา ในระดับชาติและสากล วิเคราะห์กระบวนการจัดทำหลักสูตรสังคมศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร ภาวะผู้นำหลักสูตรสังคมศึกษาฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

5. ชื่อผู้สอน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ปัญญาพฤษณ์ วท.บ., ค.ม., ศษ.ด.

6. จุดประสงค์

- 1) สามารถวิเคราะห์เกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
- 2) อธิบายเกี่ยวกับวิวัฒนาการทางด้านหลักสูตรสังคมศึกษา ในระดับชาติและสากล
- 3) สามารถวิเคราะห์กระบวนการจัดทำหลักสูตรสังคมศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร และภาวะผู้นำหลักสูตรสังคมศึกษา
- 4) สามารถปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

- 5) มีทักษะทางสังคมที่ใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความรับผิดชอบ มีจิตอาสา และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น

7. การจัดการเรียนการสอน

1. แผนการสอน				
สัปดาห์ที่	หัวข้อ / รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน	ชิ้นงาน
	หน่วยที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสังคมศึกษา - วิวัฒนาการหลักสูตรสังคมศึกษา - ความเข้าใจและองค์ประกอบของหลักสูตรสังคมศึกษา - ระดับของหลักสูตรสังคมศึกษา - พื้นฐานของหลักสูตรสังคมศึกษา - รูปแบบ/ประเภทของหลักสูตร - ลักษณะของหลักสูตรสังคมศึกษาที่ดี	12	- แนะนำชี้แจงเกี่ยวกับรายวิชา ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์บริบท 1. ชักถาม อภิปรายเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตรสังคมศึกษาตามประสบการณ์ของผู้เรียน 2. อธิบายและร่วมกันวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรสังคมศึกษา 3. วิเคราะห์หลักสูตรสังคมศึกษาของสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 2 ระดมสมองวางแผน 1. แบ่งกลุ่มร่วมกันเสนอเกี่ยวกับลักษณะหลักสูตรสังคมศึกษาที่พึงประสงค์ในปัจจุบัน 2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมสมองและวางแผนร่วมกันในกลุ่ม ขั้นตอนที่ 3 สร้างชิ้นงาน 1. แต่ละกลุ่มร่วมกันสร้าง Infographic เกี่ยวกับลักษณะหลักสูตรสังคมศึกษาที่พึงประสงค์ในปัจจุบัน	Infographic เกี่ยวกับลักษณะหลักสูตรสังคมศึกษาที่พึงประสงค์ในปัจจุบัน กลุ่ม

1. แผนการสอน				
สัปดาห์ที่	หัวข้อ / รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้	ชิ้นงาน
			2. นำเสนอชิ้นงานร่วมกันในห้อง ขั้นตอนที่ 4 ประเมินและสะท้อนคิด นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกันแสดงความคิดเห็นร่วมกัน	
	หน่วยที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา - ความหมายการพัฒนาหลักสูตร - สาเหตุของการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา - พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา - หลักการและพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา - กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา - บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา	12	- การใช้คำถามเพื่อทดสอบความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์บริบท 1. ร่วมกันศึกษาเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา 2. ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรทางสังคมศึกษาในปัจจุบันและวิเคราะห์รูปแบบและหลักการการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา 3. วิเคราะห์แนวทางพัฒนาหลักสูตรทางสังคมศึกษาของสถานศึกษา และแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรทางสังคมศึกษา ขั้นตอนที่ 2 ระดมสมองวางแผน 1. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมสมองเสนอหลักสูตรทางสังคมศึกษาที่เป็นหลักสูตรระยะสั้น	หลักสูตรทางสังคมศึกษา (ระยะสั้น) กลุ่ม

1. แผนการสอน				
สัปดาห์ที่	หัวข้อ / รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ชิ้นงาน
			2. แบ่งกลุ่มร่วมกันวางแผนการพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตรสังคมศึกษาและติดตามความก้าวหน้า ขั้นตอนที่ 3 สร้างชิ้นงาน 1. แต่ละกลุ่มร่วมกันพัฒนาหลักสูตรทางสังคมศึกษา (ระยะสั้น) 2. นำเสนอหลักสูตรทางสังคมศึกษาที่ร่วมกันพัฒนา ขั้นตอนที่ 4 ประเมินและสะท้อนคิด นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกันแสดงความคิดเห็น	
	หน่วยที่ 3 การจัดทำหลักสูตรสังคมศึกษา - ขอบข่ายสังคมศึกษา - เนื้อหาของหลักสูตรสังคมศึกษา - การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา - การประเมินผลการเรียนรู้สังคมศึกษา - สื่อทางสังคมศึกษา - การนำหลักสูตรสังคมศึกษาไปใช้ - ภาวะผู้นำหลักสูตรสังคมศึกษา	20	- การใช้คำถามเพื่อทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสังคมศึกษาในปัจจุบัน ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์บริบท 1. อภิปรายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาในโรงเรียนตามประสบการณ์ของผู้เรียน 2. อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา ในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย 3. ให้นักศึกษาแต่ละคนศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา (หลักสูตรสถานศึกษา/ท้องถิ่น/รายวิชาเพิ่มเติม)	หลักสูตรสังคมศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางฯ (รายวิชาเพิ่มเติม) รายบุคคล

1. แผนการสอน				
สัปดาห์ที่	หัวข้อ / รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ชิ้นงาน
	หน่วยที่ 4 การฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา - วางแผนการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา - นำเสนอการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาเป็นรายบุคคล		ขั้นตอนที่ 2 ระดมสมองวางแผน 1. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมสมองร่วมกัน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรสังคมศึกษาในโรงเรียน 2. ให้นักศึกษาแต่ละคนวางแผนการพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตรสังคมศึกษาในโรงเรียนในลักษณะของรายวิชาเพิ่มเติมและติดตามความก้าวหน้า ขั้นตอนที่ 3 สร้างชิ้นงาน 1. นักศึกษาแต่ละคนร่วมกันพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา (รายวิชาเพิ่มเติม 1 วิชา) 2. นำเสนอหลักสูตรสังคมศึกษาของตนเอง ขั้นตอนที่ 4 ประเมินและสะท้อนคิด นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกันแสดงความคิดเห็นร่วมกัน รวมถึงให้นักศึกษาประเมินตนเอง	
	หน่วยที่ 5 การประเมินหลักสูตรสังคมศึกษา - จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรสังคมศึกษา - ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตรสังคมศึกษา	12	- การใช้คำถามเพื่อทดสอบความรู้เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรสังคมศึกษา ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์บริบท 1. อภิปรายเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรสังคมศึกษาในโรงเรียน	รูปแบบการประเมินหลักสูตร (กลุ่ม)

1. แผนการสอน				
สัปดาห์ที่	หัวข้อ / รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ชิ้นงาน
	- ระยะเวลาของการประเมินหลักสูตร สังคมศึกษา - ลักษณะของการประเมินหลักสูตรสังคมศึกษา - รูปแบบการประเมินหลักสูตรสังคมศึกษา		2. อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดการประเมินหลักสูตรสังคมศึกษา 3. ให้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร ขั้นตอนที่ 2 ระดมสมองวางแผน 1. แบ่งกลุ่มร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมสมองเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรสังคมศึกษาที่เหมาะสมในโรงเรียน 2. ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มสังเคราะห์ รูปแบบการประเมินหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 สร้างชิ้นงาน 1. นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันออกแบบรูปแบบการประเมินหลักสูตรสังคมศึกษา (กลุ่มละ 1 Model) 2. นำเสนอ Model การประเมินหลักสูตรสังคมศึกษา ขั้นตอนที่ 4 ประเมินและสะท้อนคิด นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกันแสดงความคิดเห็นร่วมกัน รวมถึงให้นักศึกษาประเมินงานกลุ่มตนเอง	

8. การวัดประเมินผล

8.1 คะแนนระหว่างภาค 70% แยกเป็น 4 รายการ ดังนี้

(1) การเข้าร่วมกิจกรรมและเข้าชั้นเรียน 30%

(2) รายงานการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา (รายบุคคล)	20%
(3) สอบระหว่างภาค	20%
8.2 สอบปลายภาค	30%

รวม

100%

มีการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ ดังนี้

คะแนน	80-100	75-79	70-74	65-69	60-64	55-59	50-54	0-49
เกรด	A	B+	B	C+	C	D+	D	E

7. หนังสือและแหล่งการเรียนรู้

1. เอกสารและตำราหลัก

สุดาพร ปัญญาพฤกษ์. เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา SOE 3901

การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2567.

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

อำรง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ: บริษัท ธนรัชการพิมพ์ จำกัด, 2531.

บุญชม ศรีสะอาด. การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. โครงการตำราคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546.

บุญเลี้ยง ทุมทอง. การพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

ศึกษาธิการ, กระทรวง, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2552.

สุดาพร ปัญญาพฤกษ์. เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา ECU 5201 การพัฒนาหลักสูตร. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2566.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา . แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 2, โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2553.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา . แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 2, โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
 แห่งประเทศไทย จำกัด, 2553.

Posner, Georget. **Analyzing the curriculum**. McGraw-Hill: New York, 1992.

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

<http://www.aksorn.com/Document/curriculum.doc>

[http:// www.arc.nrru.ac.th/be/body/cur_base.html](http://www.arc.nrru.ac.th/be/body/cur_base.html)

<http://www.moe.go.th>

<http://www.kunkroo.com/curriculum.html>

<http://school.obec.go.th>

<http://www.thaiteachers.tv>

ภาคผนวก ง

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สำหรับนักศึกษาครู รายวิชา SOE 3901 การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา

สุดาพร ปัญญาพฤษ

2567

หลักการและเหตุผล

ด้วยโลกที่มีก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของทางด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้นำสู่การพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นพลวัตร ทั้งนี้ในด้านการศึกษาก็จำเป็นต้องมีบุคลากรที่รู้เท่าทันและประยุกต์ใช้ความรู้ จนไปสู่การพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ จะทำให้ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน โดยเฉพาะผู้ที่เตรียมตัวจะเป็นครูในอนาคต ควรได้รับการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้อง คือ “ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม” ซึ่งถือเป็นทักษะที่สำคัญที่ผู้จะไปเป็นครูในอนาคตควรได้รับการส่งเสริม ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมเป็นความสามารถในการคิดหาสิ่งใหม่ที่ดีกว่าเดิม หรือสามารถตอบสนองความต้องการได้ดีกว่าเดิม อาจเป็นต้นกำเนิดหรือความคิดที่ยังไม่เคยมีมาก่อนหรือเคยทำมาแล้วในอดีต แต่ได้รับการรื้อฟื้น/พัฒนามาใหม่ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาความเจริญแก่สังคม โดยจะมีการศึกษาค้นคว้าทดลอง บูรณาการผสมผสาน เรียบเรียงจัดระบบ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2562:1 ; จิตติมา วรณศรี. 2563: 76; ปิยะพันธุ์ ชันไร, 2565: 25) ทั้งนี้ในหน่วยงานสถาบันการศึกษาที่ได้ผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูได้ให้ความสำคัญกับทักษะนี้ นอกเหนือจากการให้ความรู้เนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียว ในฐานะที่เป็นผู้วิจัยที่เป็นส่วนหนึ่งที่ได้รับผิดชอบในการสอนนักศึกษาครู จึงเห็นว่าควรพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยเฉพาะนวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งจะทำให้นักศึกษาครูได้นำไปใช้ในชีวิตรและวิชาชีพครูต่อไป และยังเป็นการท้าทายความสามารถของผู้สอนที่เหนือกว่าการถ่ายทอดความรู้ คือ การชี้แนะการคิดเชิงนวัตกรรมให้กับนักศึกษา (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2562: 5) โดยเฉพาะนักศึกษาครูในอนาคตที่จะได้ประกอบวิชาชีพครูต่อไป โดยมีบทบาทในการพัฒนาเยาวชนให้มีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ตามที่ ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ (2562) ได้กล่าวว่าผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบ่มเพาะและพัฒนาเยาวชนไทยให้เกิดการคิดเชิงนวัตกรรมได้นั้นก็คือครู ทั้งนี้เมื่อนักศึกษาครูเป็นผู้ที่มีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมนั้นก็จะสามารถสร้างแนวคิดใหม่หรือเปลี่ยนแปลงแนวคิดเดิมได้อย่างสร้างสรรค์ มีการพัฒนาสร้างสิ่งใหม่ สามารถวิเคราะห์และประเมินเพื่อพัฒนาสิ่งที่มีอยู่เดิม มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนนำสิ่งที่ได้สร้างสรรค์นั้นนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง จากการศึกษาจาก ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ (2562), ปิยะพันธุ์ ชันไร (2565), Miller A. and Dess G.G. (1996) และ Horth & Buchner (2014) เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมเพื่อนำสู่การพัฒนานักศึกษาครู สามารถสรุปองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์บริบท ความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น ความสามารถในการริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถในการสะท้อนคิด และความสามารถในการประเมินความสำเร็จ

รูปแบบการพัฒนาการคิดเชิงนวัตกรรมครั้งนี้ได้สนใจ แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ถือเป็นแนวคิดหนึ่งที่จะช่วยในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมได้ ทฤษฎีการสร้างความรู้เป็นแนวคิดที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ในศตวรรษที่ 21 ที่ได้พัฒนามโนทัศน์ ความสามารถในการคิดต่าง ๆ ทั้งการคิดวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเป็นแนวคิดที่

สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ดังนั้น การนำทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการคิดเชิงนวัตกรรมได้เป็นอย่างดีเช่นเดียวกัน และในบริบทที่ควรเอื้อในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม การใช้แนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching) นั้นเป็นแนวคิดในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมได้ เนื่องจากการโค้ชถือเป็น ซึ่งถือกลไกในการเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียนเป็นการคิดขั้นสูง (Higher – order thinking) โดยผู้สอนจะต้องสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน (Inspiring your learners) ทำให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ และอยากปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (2557) ดังนั้นการโค้ชเพื่อการรู้คิดนั้นสามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ซึ่งถือว่าเป็นการคิดขั้นสูงได้ เช่นเดียว และด้วยการเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีการใช้เทคโนโลยีมาเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิต แนวคิดการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (Technology for Learning) ก็เป็นแนวคิดที่เอื้อกับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม เพราะเป็นการให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ร่วมกับการเรียนรู้จากเทคโนโลยี (Garrison, 2015) ซึ่งการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นได้ในรูปแบบของระบบ เครื่องมือ สื่อ หรือวิธีการ ทั้งนี้ทำให้ผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์กับเทคโนโลยีเหล่านั้นแล้วทำให้เกิดการเรียนรู้ เกิดองค์ความรู้ แนวคิดใหม่ ๆ อันนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมได้

ดังนั้น จึงมีการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) แนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching) และแนวคิดการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (Technology for Learning) หรือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T สำหรับนักศึกษาคู เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนานักศึกษาคูให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสม

จุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้

1. เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อนักศึกษา โดยเป็นการเรียนรู้ C-C-T เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม
2. เพื่อนำไปใช้จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมตามบริบทของบัณฑิตศึกษาคู

กรอบแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

จากการศึกษาจาก ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ (2562), ปิยะพันธุ์ ชันไร (2565), Miller A. and Dess G.G. (1996) และ Horth & Buchner (2014) เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมเพื่อนำสู่การพัฒนา นักศึกษาครู สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์บริบท ความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น ความสามารถในการริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถในการสะท้อนคิด และความสามารถในการประเมินความสำเร็จ ซึ่งในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมได้ใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) แนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching) และแนวคิดการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (Technology for Learning) โดยมีขั้นตอน คือ 1. ศึกษาและวิเคราะห์บริบท 2. ระดมสมองวางแผน 3. สร้างชิ้นงาน 4. ประเมินและสะท้อนคิด ดังภาพ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T ที่มีการบูรณาการ 3 แนวคิด ได้แก่

- 1) แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism)
- 2) แนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching)
- 3) แนวคิดการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (Technology for Learning)

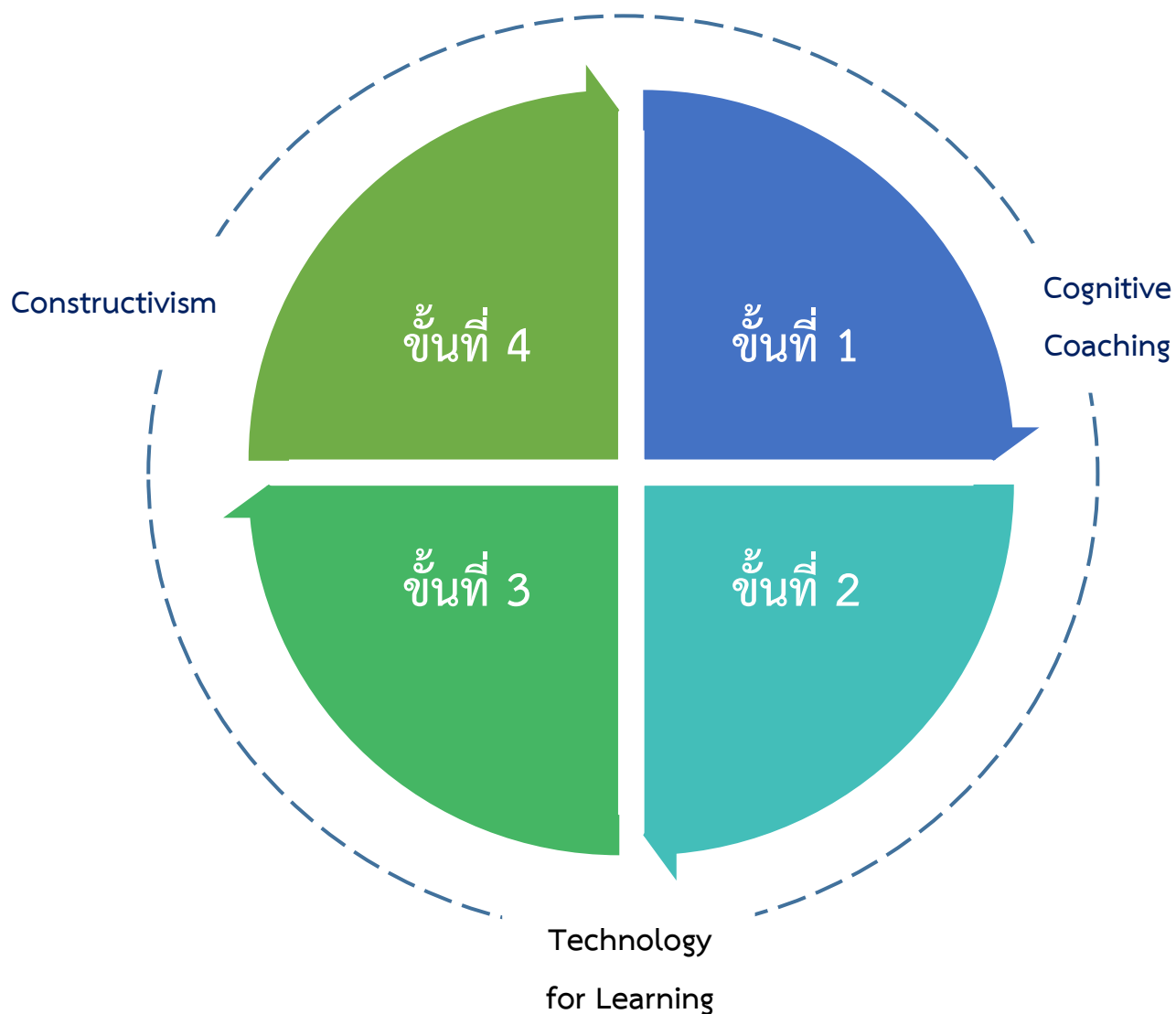
ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

- 1) ความสามารถในการวิเคราะห์บริบท
- 2) ความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น
- 3) ความสามารถในการริเริ่มสร้างสรรค์
- 4) ความสามารถในการสะท้อนคิด
- 5) ความสามารถในการประเมินความสำเร็จ

ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้แบบปรับเปลี่ยนได้ (Hybrid Learning)

หมายเหตุ: ทุกขั้นตอนมีการใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) แนวคิดการโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching) และแนวคิดการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (Technology for Learning)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามรูปแบบการเรียนรู้ C-C-T

ในรายวิชา SOE 3901 การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามรูปแบบการเรียนรู้ C-C-T ในรายวิชา SOE 3901 การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใน 5 หน่วย จำนวน 4 LOOP ดังนี้

LOOP 1

หน่วยที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสังคมศึกษา

หัวข้อ	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน	ชิ้นงาน
หน่วยที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสังคมศึกษา - วิวัฒนาการหลักสูตรสังคมศึกษา - ความเข้าใจและองค์ประกอบของหลักสูตรสังคมศึกษา - ระดับของหลักสูตรสังคมศึกษา - พื้นฐานของหลักสูตรสังคมศึกษา - รูปแบบ/ประเภทของหลักสูตร - ลักษณะของหลักสูตรสังคมศึกษาที่ดี	12	- แนะนำชี้แจงเกี่ยวกับรายวิชา ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์บริบท 1. ชักถาม อภิปรายเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตรสังคมศึกษาตามประสบการณ์ของผู้เรียน 2. อธิบายและร่วมกันวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรสังคมศึกษา 3. วิเคราะห์หลักสูตรสังคมศึกษาของสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 2 ระดมสมองวางแผน	Infographic เกี่ยวกับลักษณะหลักสูตรสังคมศึกษาที่พึงประสงค์ในปัจจุบัน กลุ่ม

หัวข้อ	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้	ชิ้นงาน
		1. แบ่งกลุ่มร่วมกันเสนอเกี่ยวกับ ลักษณะหลักสูตรสังคมศึกษาที่พึง ประสงค์ในปัจจุบัน 2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดม สมองและวางแผนร่วมกันในกลุ่ม ขั้นตอนที่ 3 สร้างชิ้นงาน 1. แต่ละกลุ่มร่วมกันสร้าง Infographic เกี่ยวกับลักษณะ หลักสูตรสังคมศึกษาที่พึงประสงค์ ในปัจจุบัน 2. นำเสนอชิ้นงานร่วมกันใน ห้อง ขั้นตอนที่ 4 ประเมินและสะท้อน คิด นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกัน แสดงความคิดเห็นร่วมกัน	

LOOP 2

หน่วยที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา

หัวข้อ	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้	ชิ้นงาน
หน่วยที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา - ความหมายการพัฒนาหลักสูตร - สาเหตุของการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา - พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา - หลักการและพัฒนหลักสูตรสังคมศึกษา - กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา - บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา	12	- การใช้คำถามเพื่อทดสอบความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์บริบท 1. ร่วมกันศึกษาเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา 2. ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรทางสังคมศึกษาในปัจจุบันและวิเคราะห์รูปแบบและหลักการการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา 3. วิเคราะห์แนวทางพัฒนาหลักสูตรทางสังคมศึกษาของสถานศึกษา และแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรทางสังคมศึกษา ขั้นตอนที่ 2 ระดมสมองวางแผน 1. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมสมองเสนอหลักสูตรทางสังคมศึกษาที่เป็นหลักสูตรระยะสั้น	หลักสูตรทางสังคมศึกษา (ระยะสั้น) กลุ่ม

หัวข้อ	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ชิ้นงาน
		2. แบ่งกลุ่มร่วมกันวางแผนการพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตรสังคมศึกษาและติดตามความก้าวหน้า ขั้นตอนที่ 3 สร้างชิ้นงาน 1. แต่ละกลุ่มร่วมกันพัฒนาหลักสูตรทางสังคมศึกษา (ระยะสั้น) 2. นำเสนอหลักสูตรทางสังคมศึกษาที่ร่วมกันพัฒนา ขั้นตอนที่ 4 ประเมินและสะท้อนคิด นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกันแสดงความคิดเห็น	

LOOP 3

หน่วยที่ 3 การจัดทำหลักสูตรสังคมศึกษา และหน่วยที่ 4 การฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา

หัวข้อ	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ชิ้นงาน
หน่วยที่ 3 การจัดทำหลักสูตรสังคมศึกษา - ขอบข่ายสังคมศึกษา - เนื้อหาของหลักสูตรสังคมศึกษา - การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา - การประเมินผลการเรียนรู้สังคมศึกษา - สื่อทางสังคมศึกษา - การนำหลักสูตรสังคมศึกษาไปใช้ - ภาวะผู้นำหลักสูตรสังคมศึกษา	20	- การใช้คำถามเพื่อทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสังคมศึกษาในปัจจุบัน ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์บริบท 1. อภิปรายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาในโรงเรียนตามประสบการณ์ของผู้เรียน 2. อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา ในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย 3. ให้นักศึกษาแต่ละคนศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา (หลักสูตรสถานศึกษา/ท้องถิ่น/รายวิชาเพิ่มเติม) ขั้นตอนที่ 2 ระดมสมองวางแผน 1. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมสมองร่วมกัน แสดงความคิดเห็น	หลักสูตรสังคมศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางฯ (รายวิชาเพิ่มเติม) รายบุคคล
หน่วยที่ 4 การฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา - วางแผนการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา - นำเสนอการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาเป็นรายบุคคล			

หัวข้อ	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ชิ้นงาน
		เกี่ยวกับหลักสูตรสังคมศึกษาในโรงเรียน 2. ให้นักศึกษาแต่ละคนวางแผนการพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตรสังคมศึกษาในโรงเรียนในลักษณะของรายวิชาเพิ่มเติมและติดตามความก้าวหน้า ขั้นตอนที่ 3 สร้างชิ้นงาน 1. นักศึกษาแต่ละคนร่วมกันพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา (รายวิชาเพิ่มเติม 1 วิชา) 2. นำเสนอหลักสูตรสังคมศึกษาของตนเอง ขั้นตอนที่ 4 ประเมินและสะท้อนคิด นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกันแสดงความคิดเห็นร่วมกัน รวมถึงให้นักศึกษาประเมินตนเอง	

LOOP 4

หน่วยที่ 5 การประเมินหลักสูตรสังคมศึกษา

หัวข้อ	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้	ชิ้นงาน
หน่วยที่ 5 การประเมินหลักสูตรสังคมศึกษา - จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรสังคมศึกษา - ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตรสังคมศึกษา - ระยะเวลาของการประเมินหลักสูตรสังคมศึกษา - ลักษณะของการประเมินหลักสูตรสังคมศึกษา - รูปแบบการประเมินหลักสูตรสังคมศึกษา	12	- การใช้คำถามเพื่อทดสอบความรู้เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรสังคมศึกษา ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์บริบท 1. อภิปรายเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรสังคมศึกษาในโรงเรียน 2. อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดการประเมินหลักสูตรสังคมศึกษา 3. ให้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร ขั้นตอนที่ 2 ระดมสมองวางแผน 1. แบ่งกลุ่มร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมสมองเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรสังคมศึกษาที่เหมาะสมในโรงเรียน 2. ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มสังเคราะห์ รูปแบบการประเมินหลักสูตร	รูปแบบการประเมินหลักสูตร กลุ่ม

หัวข้อ	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ชิ้นงาน
		ขั้นตอนที่ 3 สร้างชิ้นงาน 1. นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกัน ออกแบบรูปแบบการประเมิน หลักสูตรสังคมศึกษา (กลุ่มละ 1 Model) 2. นำเสนอ Model การ ประเมินหลักสูตรสังคมศึกษา ขั้นตอนที่ 4 ประเมินและ สะท้อนคิด นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกัน แสดงความคิดเห็นร่วมกัน รวมถึงให้นักศึกษาประเมินงาน กลุ่มตนเอง	

ภาคผนวก จ

แบบประเมินทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

คำชี้แจง แบบประเมินทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ฉบับนี้ให้นักศึกษาได้ประเมินตนเอง ใน 5 ด้าน โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตามที่ได้ประเมิน ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้ จะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไป มีระดับความสามารถ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความสามารถมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสามารถมาก
- 3 หมายถึง มีความสามารถปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความสามารถน้อย
- 1 หมายถึง มีความสามารถน้อยที่สุด

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ				
		5	4	3	2	1
1. ความสามารถในการวิเคราะห์บริบท						
1.	นักศึกษามีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร/งาน					
2.	นักศึกษามีการศึกษาความต้องการในการพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร/งาน					
3.	นักศึกษาคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร/งาน					
4.	นักศึกษามีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากหลายวิธี เช่น การค้นคว้าเอกสาร การค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต การสัมภาษณ์ การสำรวจ เป็นต้น					
5.	นักศึกษาสังเกตและไตร่ตรองข้อมูลต่าง ๆ อย่างรอบคอบ					
2. ความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น						
6.	นักศึกษามีการแบ่งบทบาทหน้าที่และช่วยเหลือกันในการพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร/งาน					
7.	นักศึกษาร่วมมือกับผู้อื่นในการพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร/งานให้สำเร็จตามที่วางแผนไว้					

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ				
		5	4	3	2	1
8.	นักศึกษาร่วมกันคิดและแสดงความคิดเห็นในการสร้างนวัตกรรมหลักสูตร					
9.	นักศึกษาร่วมมือกันออกแบบนวัตกรรมหลักสูตร					
10.	เมื่อมีปัญหาในการทำงาน นักศึกษาได้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหา					
3. ความสามารถในการริเริ่มสร้างสรรค์						
11.	นักศึกษาพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร/งาน จากข้อมูลจากหลายมุมมองหรือหลายมิติ					
12.	นักศึกษามีแนวคิดที่แปลกใหม่ สำหรับพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร/งาน					
13.	นักศึกษามีการวิเคราะห์หาแนวคิดที่เหมาะสมเพื่อพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร/งาน					
14.	นักศึกษาเลือกหรือสังเคราะห์แนวคิดที่ดีที่สุดเพื่อพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร/งาน					
15.	นักศึกษาพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร/งาน โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่แปลกใหม่ นำไปสู่ชิ้นงานที่เป็นรูปธรรม					
4. ความสามารถในการสะท้อนคิด						
16.	นักศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นหรือสะท้อนคิดงาน/นวัตกรรมของบุคคลอื่น					
17.	นักศึกษาสามารถวิเคราะห์และสรุปประเด็นผลสะท้อนให้กับบุคคลอื่นได้					
18.	นักศึกษารับฟังการแสดงความคิดเห็นหรือสะท้อนคิดจากบุคคลอื่น					
19.	นักศึกษามีการสังเคราะห์ผลการสะท้อนคิดจากบุคคลอื่นเพื่อพัฒนาตนเอง					
20.	นักศึกษาได้นำคำแนะนำหรือสะท้อนคิดได้มีการนำไปปรับปรุงหรือพัฒนาต่อไป					
5. ความสามารถในการประเมินความสำเร็จ						
21.	นักศึกษามีการตรวจสอบหรือประเมินงานด้วยตนเอง					
22.	นักศึกษามีการตรวจสอบหรือประเมินงาน โดยให้ผู้อื่นมีส่วนร่วม					

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ				
		5	4	3	2	1
23.	นักศึกษา มีการประเมินความสำเร็จในการพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร/งานจากหลายลักษณะหรือวิธีการ					
24.	นักศึกษา มีการสรุปภาพรวมของผลที่ได้จากการพัฒนานวัตกรรมหลักสูตร/งาน					
25.	นักศึกษา ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในประเด็นงานที่มีปัญหาหรือไม่สำเร็จ					
รวมคะแนน						
สรุปผลการประเมิน						

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักศึกษามากที่สุด

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในการเรียนรู้					
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย					
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์					
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น					
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้สะท้อนคิดและแสดงเหตุผล					
7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการประเมินงานต่าง ๆ					
8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาวางแผนอย่างเป็นระบบ					
9. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน					
10. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ท่านได้รู้จักเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ได้					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
11. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจและมีความสนุกสนานกับการเรียน					
12. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษารับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
13. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ท่านสามารถออกแบบหลักสูตรได้อย่างเป็นระบบ					
14. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ท่านมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
15. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้ท่านได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้					
16. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ท่านได้ลงมือปฏิบัติจริง					
17. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ท่านมีความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา					
18. ท่านมีความพึงพอใจและภูมิใจกับผลงานของตนเอง					
19. ท่านคิดว่านำความรู้จากการเรียนไปใช้เป็นประโยชน์ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรได้ต่อไป					
20. ท่านคิดว่านำความรู้จากการเรียนไปใช้เป็นประโยชน์ในการเรียนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่อไป					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

.....

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ข

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย

ข้อมูลโครงการวิจัย

ชื่อโครงการ

(ภาษาไทย) การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T
สำหรับนักศึกษาครูสังคมศึกษา

(ภาษาอังกฤษ) The Development of Innovative Thinking Skills based on C-C-T Learning
Management Model for Social Studies Student Teachers

วันเริ่มต้นโครงการ 8 มกราคม 2567 - 7 มกราคม 2568

แหล่งทุน สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วัตถุประสงค์

- 1) ศึกษาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาครู จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T
- 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T

ข้อมูลผู้วิจัย

ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ปัญญาฤกษ์

หน่วยงานต้นสังกัด คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ข้อมูลหน่วยงานที่นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

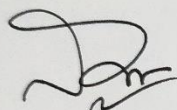
การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

☒ การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ

วันที่นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ 10 มิถุนายน 2567 – 27 กันยายน 2567

ขอรับรองว่า ในการจัดการเรียนการสอน รายวิชา SOE 3901 การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา ได้นำผลที่ได้จากงานวิจัย เรื่องการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ C-C-T สำหรับนักศึกษาครูสังคมศึกษา ไปใช้กับนักศึกษาโปรแกรมสังคมศึกษาในภาคเรียนที่ 1/2567 ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ได้จริงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

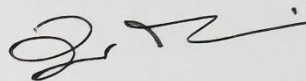
ลงชื่อ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุตาพร ปัญญาพฤษ)

ผู้วิจัย

ลงชื่อ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ทองอ่อน)

คณบดีคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ภาคผนวก ข

มคอ. 5 การรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา

มคอ.5

การรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขต/คณะ/ ภาควิชา	ครุศาสตร์

หมวดที่ 1 ข้อมูลโดยทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา SOE 3901 การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา (Social Studies Curriculum Development)
2. รายวิชาที่ต้องเรียนก่อนรายวิชานี้ (ถ้ามี) -
3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบ อาจารย์ผู้สอนและกลุ่มเรียน (Section) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุดาพร ปัญญาพฤกษ์ (AA)
4. ภาคการศึกษา/ปีการศึกษาที่เปิดสอนรายวิชา ภาคเรียนที่ 1/2567
5. สถานที่เรียน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

หมวดที่ 2 การจัดการเรียนการสอนที่เปรียบเทียบกับแผนการสอน

1. รายงานชั่วโมงการสอนจริงเทียบกับแผนการสอน

หัวข้อ	จน.ชม. แผนการสอน	จน.ชม.ที่ได้ สอนจริง	ระบุสาเหตุที่การสอนจริงต่างจากแผน การสอนหากมีความแตกต่างกัน 25%
หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ หลักสูตร - ความหมายของหลักสูตร	8	8	-

หัวข้อ	จน.ชม. แผนการสอน	จน.ชม.ที่ได้ สอนจริง	ระบุสาเหตุที่การสอนจริงต่างจากแผน การสอนหากมีความแตกต่างกัน 25%
- องค์ประกอบของหลักสูตร - ระดับของหลักสูตร - พื้นฐานของหลักสูตร - รูปแบบ/ประเภทของหลักสูตร			
หน่วยที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร - ความหมายและความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร - ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร - หลักการพัฒนาหลักสูตร - การนำหลักสูตรไปใช้	8	8	
หน่วยที่ 3 การหลักสูตร - ความหมายของการประเมินหลักสูตร - จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร - ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร - ระยะของการประเมินหลักสูตร - ลักษณะของการประเมินหลักสูตร - ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร	8	8	
หน่วยที่ 4 วิวัฒนาการหลักสูตรสังคมศึกษา - วิวัฒนาการหลักสูตรสังคมศึกษาของไทย - วิวัฒนาการหลักสูตรสังคมศึกษาของต่างประเทศ	8	8	-

หัวข้อ	จน.ชม. แผนการสอน	จน.ชม.ที่ได้ สอนจริง	ระบุสาเหตุที่การสอนจริงต่างจากแผน การสอนหากมีความแตกต่างกัน 25%
หน่วยที่ 5 การจัดทำหลักสูตรสังคมศึกษา - แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา (ในระบบ นอก ระบบและตามอัธยาศัย) - ขอบข่ายสังคมศึกษา - เนื้อหาของหลักสูตรสังคมศึกษา - การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา - การประเมินในหลักสูตรสังคมศึกษา - สื่อทางสังคมศึกษา - การนำหลักสูตรสังคมศึกษาไปใช้ - ภาวะผู้นำหลักสูตรสังคมศึกษา	20	20	-
หน่วยที่ 6 การฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา	16	16	-
2. หัวข้อที่สอนไม่ครอบคลุมตามแผน			
หัวข้อที่สอนไม่ครอบคลุมตามแผน (ถ้ามี)	นัยสำคัญของหัวข้อที่สอนไม่ ครอบคลุมตามแผน	แนวทางชดเชย	
-	-	-	

3. ประสิทธิภาพของวิธีสอนที่ทำให้เกิดผลการเรียนรู้ตามที่ระบุในรายละเอียดของรายวิชา

ผลการเรียนรู้	วิธีสอนที่ระบุในรายละเอียดรายวิชา	ประสิทธิภาพ		ปัญหาของการใช้วิธีสอน (ถ้ามี) พร้อมข้อเสนอแนะในการแก้ไข
		มี	ไม่มี	
1. คุณธรรม จริยธรรม	- มีการใช้กระบวนการกลุ่มเป็นหลักในการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งมีการจัดกลุ่มตามความสามารถหรือความสนใจของนักศึกษา โดยมีประเด็นหรือปัญหาต่างๆ ให้ได้พิจารณาอภิปรายร่วมกันอันเป็นการรับฟัง การให้เกียรติในความคิดเห็นของเพื่อนนักศึกษา - มีการให้ศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่มที่ผู้เรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ทั้งนี้ทุกคนในกลุ่มจะได้มีการช่วยเหลือ แบ่งปันซึ่งกันและกัน - การเพิ่มความยากในงานให้กลุ่ม โดยอาจารย์และนักศึกษาจะต้องร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน - มีการกระตุ้น ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำนักศึกษาในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้เมื่อนักศึกษาสามารถปฏิบัติงานนั้นได้เองแล้วอาจารย์จะให้นักศึกษาดำเนินงานต่อไปด้วยตนเอง ซึ่งอาจารย์ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการช่วยเหลือนักศึกษาและสร้างกำลังใจที่ดีให้กับนักศึกษา - มีเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน โดยให้นักศึกษาได้นำเสนองานด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งนักศึกษาได้มีการอภิปราย ซักถามซึ่งกันและกัน	✓		

2. ความรู้	- มีการตรวจสอบความเข้าใจและความรู้เบื้องต้นของผู้เรียนโดยใช้คำถาม หรือให้ผู้เรียนได้เขียนแสดงความรู้ ทักษะที่ตนมี - มีการใช้กระบวนการกลุ่มเป็นหลักในการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งมีการจัดกลุ่มตามความสามารถหรือความสนใจของนักศึกษา โดยมีประเด็นหรือปัญหาต่างๆ ให้ได้คิดพิจารณาร่วมกัน - มีการศึกษาค้นคว้าที่ผู้เรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อต่างๆ ทั้งที่เป็นสื่อวัสดุ และบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ - มีการเพิ่มศักยภาพความรู้ของนักศึกษา โดยอาจารย์จะเพิ่มความซับซ้อนในงานจากการพิจารณาต่อรองอย่างมีเหตุผลร่วมกันระหว่างนักศึกษาในกลุ่มและกับอาจารย์ - มีการกระตุ้น ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำนักศึกษาในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้เมื่อนักศึกษาสามารถปฏิบัติงานนั้นได้เองแล้วอาจารย์จะให้นักศึกษาดำเนินงานต่อไปด้วยตนเอง - มีเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน โดยให้นักศึกษาได้นำเสนองานด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้มีการอภิปราย ชักถามซึ่งกันและกัน - เน้นการสร้างความรู้จากการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน -	✓		
-------------------	---	---	--	--

3. ทักษะทาง ปัญหา	- มีการตรวจสอบความสามารถในการคิด การตัดสินใจ การวิเคราะห์และการประเมินข้อมูลจากการถามคำถามหรือการให้สถานการณ์ที่เป็นปัญหา - มีการใช้กระบวนการกลุ่มเป็นหลักในการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยให้แต่ละกลุ่มได้กำหนดประเด็นหรือปัญหาร่วมกัน - การให้นักศึกษาได้พิจารณาประเด็นหรือปัญหาต่างๆ แล้วตัดสินใจคำตอบหรือข้อค้นพบ - มีการศึกษาค้นคว้าที่นักศึกษาจะได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อต่างๆ ทั้งที่เป็นสื่อวัสดุ และบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ อันก่อให้เกิดการครุ่นคิด ให้ได้พิจารณาข้อมูลอย่างรอบคอบ - ให้นักศึกษาได้มีการเพิ่มศักยภาพ โดยอาจารย์จะเพิ่มความยากในงานจากการพิจารณาต่อรองอย่างมีเหตุผลร่วมกันระหว่างนักศึกษาในกลุ่มและกับอาจารย์ - มีการให้คำแนะนำหรือข้อคิดเห็นสำหรับนักศึกษาในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาคิดตัดสินใจ - เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน โดยให้นักศึกษาได้อภิปราย ชักถามซึ่งกันและกัน - การสร้างความรู้จากการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน	✓		
------------------------------	--	---	--	--

4.ทักษะ ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ	- มีการตรวจสอบความสามารถของนักศึกษาในการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การทำงานเป็นทีมและความรับผิดชอบจากการถามคำถาม หรือยกสถานการณ์ให้พิจารณาตอบ - มีการใช้กระบวนการกลุ่มเป็นหลักในการทำกิจกรรมร่วมกัน มีการจัดกลุ่มตามความสามารถหรือความสนใจของนักศึกษา ทั้งนี้ให้นักศึกษาระบุบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของตนเอง - มีการศึกษาค้นคว้าที่ผู้เรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อต่างๆ ร่วมกัน ซึ่งได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน - ให้นักศึกษาได้มีการเพิ่มศักยภาพ โดยอาจารย์จะเพิ่มความยากในงาน อันนำไปสู่ความตั้งใจ ปฏิบัติงาน ความเพียรพยายามของทุกคนในกลุ่ม - มีการกระตุ้น ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำ นักศึกษาในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย - เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน - การจัดกิจกรรมทางการสอนร่วมกัน ซึ่งนักศึกษาจะเข้ามามีส่วนร่วมทางความคิดหรือการปฏิบัติร่วมกัน	✓		
---	---	---	--	--

5.ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	- จัดกิจกรรมที่นักศึกษาได้แสดงผลงาน โดยทาง วาจาและการเขียน เช่น การนำเสนอผลงานในรูปแบบของรายงาน การนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียน หรือการตอบคำถาม การอภิปรายร่วมกัน - มีการใช้กระบวนการกลุ่มเป็นหลักในการทำ กิจกรรมร่วมกัน ซึ่งมีการติดต่อสื่อสารถ่ายทอดข้อมูลระหว่างเพื่อนภายในกลุ่มและกับอาจารย์ - มีการศึกษาค้นคว้าที่ผู้เรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อที่เป็นแหล่งความรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเน้นถึงการค้นคว้าข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ - มีการให้คำแนะนำปรึกษานักศึกษาในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย มีเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สร้างสรรค์งานและนำเสนองานด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์	✓		-
--	--	---	--	---

6.ทักษะการจัดการเรียนรู้	- จัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้เรียนและในศาสตร์ของตนเอง โดยให้มีการบูรณาการในหลายรูปแบบ - ให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติทางการพัฒนาหลักสูตรเพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ - จัดกิจกรรมที่นักศึกษาได้แสดงผลงานโดยทางวาจาและการเขียน เช่น การนำเสนอผลงานในรูปแบบของรายงาน การนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียน หรือการตอบคำถาม การอภิปรายร่วมกัน - มีการใช้กระบวนการกลุ่มเป็นหลักในการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งมีการติดต่อสื่อสารถ่ายทอดข้อมูลระหว่างเพื่อนภายในกลุ่มและกับอาจารย์ - มีการศึกษาค้นคว้าที่ผู้เรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ - มีเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สร้างสรรค์งานตามบริบทสังคมวัฒนธรรมของสถานศึกษา	✓		
4. ข้อเสนอการดำเนินการเพื่อปรับปรุงวิธีสอน - ปรับปรุงคุณภาพเนื้อหาการสอนและกระบวนการเรียนรู้ โดยปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้น				

หมวดที่ 3 สรุปผลการจัดการเรียนการสอนของรายวิชา

1 จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน	26	คน
2 จำนวนนักศึกษาที่คงอยู่เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษา	26	คน
3 จำนวนนักศึกษาที่ถอน (W)	-	คน

4. การกระจายของระดับคะแนน (เกรด)		
ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
A	6	23
B+	9	35
B	6	23
C+	4	15
C	1	4
D+	-	-
D	-	-
F	-	-
ไม่สมบูรณ์ (I)	-	-
ผ่าน (P,S)	-	-
ตก (U)	-	-
ถอน (W)	-	-

5. ปัจจัยที่ทำให้ระดับคะแนนผิดปกติ (ถ้ามี)	
-	

6. ความคลาดเคลื่อนจากแผนการประเมินที่กำหนดไว้ในรายละเอียดรายวิชา	
6.1 ความคลาดเคลื่อนด้านกำหนดเวลาการประเมิน	
ความคลาดเคลื่อน	เหตุผล
-	-

6.2 ความคลาดเคลื่อนด้านวิธีการประเมินผลการเรียนรู้	
ความคลาดเคลื่อน	เหตุผล

-	-
7. การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา	
วิธีการทวนสอบ	สรุปผล
-	-

หมวดที่ 4 ปัญหาและผลกระทบต่อการดำเนินการ

1. ประเด็นด้านทรัพยากรประกอบการเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก

ปัญหาในการใช้แหล่งทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน (ถ้ามี)	ผลกระทบ
-	-

2. ประเด็นด้านการบริหารและองค์กร

ปัญหาด้านการบริหารและองค์กร(ถ้ามี)	ผลกระทบต่อผลการเรียนรู้ของนักศึกษา
-	-

หมวดที่ 5 การประเมินรายวิชา

1. ผลการประเมินรายวิชาโดยนักศึกษา
1.1 ข้อวิพากษ์ที่สำคัญจากผลการประเมินโดยนักศึกษา
-
1.2 ความเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อผลการประเมินตามข้อ 1.1
-
2. ผลการประเมินรายวิชาโดยวิธีอื่น
2.1 ข้อวิพากษ์ที่สำคัญจากผลการประเมินโดยวิธีอื่น
- สังเกตจากการแก้ไขงานตามที่ได้เสนอแนะไว้

2.2 ความเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อผลการประเมินตามข้อ 2.1

-เมื่อนักศึกษามีความตั้งใจมากขึ้น ควรมีการเสริมแรง เช่น คำชมเชย เพิ่มคะแนน

หมวดที่ 6 แผนการปรับปรุง

1. ความก้าวหน้าของการปรับปรุงการเรียนการสอนตามที่เสนอในรายงาน/รายวิชาครั้งที่ผ่านมา		
แผนการปรับปรุงที่เสนอในภาคการศึกษา/ ปีการศึกษาที่ผ่านมา	ผลการดำเนินการ	
-	-	
2. การดำเนินการอื่นๆ ในการปรับปรุงรายวิชา การปรับวิธีการจัดการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย การให้เนื้อหาที่ทันสมัย เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ และ จัดหาแหล่งการเรียนรู้ใหม่ๆ		
3. ข้อเสนอแผนการปรับปรุงสำหรับภาคการศึกษา/ปีการศึกษาต่อไป		
ข้อเสนอ	กำหนดเวลาที่แล้วเสร็จ	ผู้รับผิดชอบ
-	-	-
4. ข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา ต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร -		

ชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา

วันที่รายงาน ____ 10 กันยายน 2567 ____

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุธาพร ปัญญาพฤกษ์)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุดาพร ปัญญาพฤษ
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ประวัติการศึกษา

- ปริญญาเอก ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ศษ.ด.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติการทำงาน

- อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูและแขนงวิชาสังคมศึกษา
- อาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู และสาขาวิชาบริหารการศึกษา
- ปฏิบัติการสอนในระดับปริญญาตรี ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และสาขาวิชาบริหารการศึกษา
- ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และสาขาวิชาบริหารการศึกษา
- วิทยากรอบรมและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบผลงานวิชาการทางการศึกษา
- ประธานกรรมการสอบการศึกษาอิสระและวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยพะเยา
- ผู้รับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมหลักสูตรและศาสตร์การจัดการเรียนรู้ (หลักสูตรใหม่) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ผลงานทางวิชาการ (5 ปีย้อนหลัง)

- สุดาพร ปัญญาฤกษ์ และปวีณา ลีตระกูล. (2563). แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมภาวะพลัดพลั้ง:กรณีศึกษามหาวิทยาลัยวัยที่สามนครเชียงใหม่. *วารสารครูพิบูล*, 7(1), 48-61.
- สุดาพร ปัญญาฤกษ์ และปรินทร์ อริเดช. (2564). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด จิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. *วารสารศรีสัมา*, 4(1), 61-74.
- สุดาพร ปัญญาฤกษ์. (2564). การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 (4C's) ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยง และการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน (CCR) สำหรับนักศึกษาครู. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*. 13(1), 371-388.
- สุดาพร ปัญญาฤกษ์ และคณะ. (2565). การพัฒนาหลักสูตรภัยพิบัติแผ่นดินไหวสำหรับเยาวชนและประชาชน จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารราชพฤกษ์*, 20(1), 128-141.
- สุดาพร ปัญญาฤกษ์. (2565). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในยุค New Normal เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม สำหรับนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 22(2), 40-54.
- สุดาพร ปัญญาฤกษ์ และคณะ. (2566). การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความรู้ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 17(2), 83-97.
- สุดาพร ปัญญาฤกษ์. (2566). รูปแบบการเรียนรู้แบบปรับเปลี่ยนได้ (Hybrid Learning) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับ นักศึกษาครู. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 21(2), 330-349.
- สุดาพร ปัญญาฤกษ์ และคณะ. (2566). การประเมินการใช้หลักสูตรภัยพิบัติแผ่นดินไหว สำหรับเยาวชนและประชาชน จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*, 17(2), 1-17.